

't Koetshuisje

Kinderdagverblijf 't Koetshuisje

Geert Grootestraat 6 * 6822 HJ Arnhem

Tel: 026-7200945

Web : www.hetkoetshuisje.nl

Mail: info@hetkoetshuisje.nl

Pedagogisch Beleids-/werkplan

Kinderdagverblijf 't Koetshuisje

Versie februari 2020

Inhoudsopgave

Vooraf

Missie en visie

1. Inleiding
2. Ontwikkeling
3. Ontwikkelingsopgaven
4. Opvoedingsopgaven
5. Opgavenbenadering
6. Conclusie

De Praktijk

1. Inleiding
2. De groep
3. Pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers
4. Pedagogisch Beleidsmedewerker / Coach
5. Activiteit

Voeding

1. De sociale maaltijd
2. De speciale maaltijd

Oudercontact

1. Kennismaking en aanmelding
2. Contact tussen ouder en pedagogisch medewerkster
3. Mentorschap
4. Overige contactmomenten
5. Ouderbetrokkenheid
6. Babybeleid
7. Boink

Overige Producten

Tot Slot

Literatuuropgaven

Vooraf

Voor u ligt het pedagogisch beleids-/werkplan van Kinderdagverblijf 't Koetshuisje. 't Koetshuisje biedt kinderopvang: dagopvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar voor maximaal 15 kindplaatsen per dag.

Kinderopvang is een vertrouwenszaak. Wie de kinderopvang professioneel uitbesteedt, moet erop kunnen vertrouwen dat het goed is. Kinderopvang is een factor die mede bepalend is voor de ontwikkeling van kinderen. Goede kinderopvang is van invloed op het gedrag, de ervaringen en op de algehele ontwikkeling van kinderen.

Dit pedagogisch beleidsplan is een inhoudelijke beschrijving van de kinderopvang op 't Koetshuisje en dient ter oriëntatie voor ouders / verzorgers en doet daarnaast dienst als een belangrijke toetssteen in de zoektocht naar en de keuze voor verantwoorde kinderopvang. Het beleidsplan fungeert als basis, leidraad en houvast voor het dagelijks handelen op 't Koetshuisje.

In dit pedagogisch beleidsplan staat omschreven welke missie en visie ten grondslag liggen aan de kinderopvang op 't Koetshuisje. Er staat beschreven waarom bepaalde beleidskeuzes gemaakt zijn, wat de betekenis hiervan is voor de dagelijkse werkwijze en hoe de wettelijke eisen en beleidsregels uit de Wet kinderopvang ingebed zijn in de praktijk op 't Koetshuisje.

De praktische vertaling van dit pedagogisch beleidsplan is opgenomen in de pedagogische werkplannen. Het pedagogisch werkplan geeft een overzichtelijk alsmede inzichtelijk beeld van de manier waarop op 't Koetshuisje vorm wordt gegeven aan de geboden kinderopvang. Inzichtelijk wordt gemaakt hoe een dag op de kinderopvang er in de praktijk uitziet en hoe gewerkt wordt aan de gestelde doelen uit het pedagogisch beleidsplan.

Ter bevordering van de leesbaarheid zijn in dit beleidsplan bepaalde woorden vereenvoudigd weergegeven. Hieronder volgt een verklaring van enkele veelgebruikte termen:

Met de term kinderopvang wordt bedoeld: kinderopvang van 0 tot 4 jaar

Waar pedagogisch medewerkster staat kan dit zijn een mannelijke of vrouwelijke kinderopvangleid(st)er van een groep kinderen in de kinderopvang

Met ouder(s) wordt bedoeld: ouder(s) of verzorger(s) van het kind

Wk of Wet kinderopvang staat voor: de Wet op de Kinderopvang, in werking getreden op 01-01-2005

Missie en Visie

1. Inleiding

Ten grondslag aan de kinderopvang op 't Koetshuisje liggen een missie en een visie, oftewel: de identiteit en het ontwikkelingsperspectief waarbinnen de kinderopvang bestaat en vorm en richting krijgt.

De missie van 't Koetshuisje luidt als volgt: 't Koetshuisje wil een onmisbare schakel vormen in de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen die aan onze zorg worden toevertrouwd. We willen daarvoor oprecht betrokken zijn bij alles wat die kinderen omringt en het de kans geven om op basis van eigen initiatief en sociale veiligheid de wereld te verkennen en zich eigen te maken.

De visie van 't Koetshuisje is allereerst gelegen in het streven naar maatschappelijke acceptatie van kinderopvang in een stedelijke omgeving als Arnhem: het verder doorbreken van het mogelijke taboe dat het 'slecht' zou zijn om je kind naar de kinderopvang te brengen. Voorbij de acceptatie van kinderopvang gaat het streven om te laten zien dat kinderopvang niet zozeer noodzaak is maar veeleer juist goed is voor kinderen! Het kind komt immers al op vroege leeftijd op speelse wijze in contact met andere kinderen in een andere omgeving met andere (speel)materialen. Dit heeft een positieve uitwerking op de algehele ontwikkeling van het kind. Denk dan aan sociale en communicatieve vaardigheden, taalontwikkeling en motorische ontwikkeling.

Een kindere brein is nog lang niet af. Het ontwikkelt zich in interactie met de omgeving. In kindercentrum 't Koetshuisje wordt een unieke pedagogische visie aangeboden, die is gebaseerd op inzichten over de ontwikkeling van kinderen uit recente neurowetenschap. Ruimtes en activiteiten zijn afgestemd op de leerbehoefte van kinderen. Kleinschalig, mooie ruimtes en materialen en geweldige pedagogische beroepskrachten. Ons beleid is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op de meest actuele kwaliteitseisen die aan kinderopvang gesteld kunnen worden.

't Koetshuisje werkt met vier opvoedkundige principes. Principes die, bij elkaar, een rijke leeromgeving vormen voor de kinderen die het kind omhult, stimuleert en veiligheid biedt:

1. De invloed van de pedagogische beroepskracht; zoals de taal en interacties met de kinderen;
2. De invloed van de huiselijke omgeving; zoals de mogelijkheid om imitatiegedrag en het aanleren van regels voor sociaal gedrag;
3. De invloed van de rustomgeving; zoals slapen, ontspannen, maar ook gezonde voeding, muziek- en kunstervaringen;
4. De invloed van de activiteiten omgeving; zoals de ontdekking van de materiële wereld, spelletjes doen of het ontdekkend lezen en rekenen.

In tegenstelling tot de klassieke kinderopvang zijn de ruimtes bij 't Koetshuisje niet ingericht als groepslokalen, maar is aan elke ruimte een specifieke functie toebedeeld; een functionele indeling, volgens de verschillende types leeromgevingen. Elk kind kan van elke ruimte (ook de buitenruimtes) gebruik maken en daar de passende invloeden' ontmoeten. In elke ruimte is er een pedagogische beroepskracht in zicht- of gehoorafstand voor de kinderen. Samen houdt dit team met elkaar over de kinderen contact via de video en intercom.

Uiteindelijk hoopt 't Koetshuisje hiermee een steentje bij te dragen aan de ontwikkeling van het kind tot een zelfredzaam, verantwoordelijk en evenwichtig individu dat in staat is een zinvolle invulling te geven aan zijn bestaan in een duurzame en leefbare samenleving.

De begrippen 'ontwikkeling' en 'rijke leeromgeving' vormen de peilers waarop het pedagogisch handelen van 't Koetshuisje gevestigd is. Aan de basis hiervan ligt het uitgangspunt dat de vroege ontwikkeling van het kind van essentieel belang is voor zijn of haar latere functioneren en welzijn: gebeurtenissen, ervaringen of andere belevenissen op jonge leeftijd kunnen van grote invloed zijn op de ontwikkeling van het kind op latere leeftijd en het functioneren en welbevinden als volwassene. Elke fase in de kindontwikkeling kent zijn eigen specifieke, leeftijdsgebonden opvoedingsopgaven ('taken' voor de opvoeder) en ontwikkelingsopgaven ('taken' voor het kind). De opvoeder streeft in zijn

opvoeding een zo goed mogelijke invulling van de opvoedingsopgave na. Hierdoor biedt de opvoeder optimale ontwikkelingskansen en stelt de opvoeder het kind in staat om de ontwikkelingsopgave zo optimaal mogelijk te vervullen.

't Koetshuisje draagt, in aanvulling op de opvoeding en verzorging thuis en binnen de kaders van de kinderopvang, bij aan de ontwikkeling van het individuele kind door het bieden van ruimte, ondersteuning, hulp en stimulans ter vervulling van zijn ontwikkelingsopgaven. Een optimale ontwikkeling bestaat hieruit dat het individuele kind, door middel van het nastreven van een optimale vervulling van de ontwikkelingsopgaven, op zal groeien tot een zelfredzaam, verantwoordelijk en evenwichtig individu.

De term 'optimaal' moet in dit verband worden begrepen als 'zo goed mogelijk' en verschilt hiermee uiteraard per kind, afhankelijk van verschillende factoren zoals aanleg, mogelijkheden, omgevingsfactoren en geboden kansen. Elk kind zal op een eigen manier en in een eigen tempo een optimale vervulling van zijn ontwikkelingsopgaven nastreven.

De Wet kinderopvang (Art. 49, eerste lid) stelt als norm dat een kindercentrum 'verantwoorde kinderopvang' dient te bieden. Dit betekent dat kinderopvang moet bijdragen aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Een goede en gezonde ontwikkeling houdt in dat het kind voldoende mogelijkheden en ruimte krijgt om persoonlijke en sociale competenties en een goed besef van normen en waarden te ontwikkelen.

't Koetshuisje biedt verantwoorde kinderopvang middels ruimte in kleinschaligheid. Aan kinderen wordt met behulp van functionele ruimtes de mogelijkheid geboden om allerlei vaardigheden te leren ontdekken en ontplooiën. De kleinschaligheid staat garant voor persoonlijke aandacht voor elk kind in positieve interactie met de fysieke en psychosociale omgeving en met een positieve stimulans van de pedagogisch medewerkster. Hoe dat er uit ziet en hoe dat in de dagelijkse praktijk vorm krijgt, staat beschreven in het volgende hoofdstuk ('De praktijk') van dit pedagogisch beleidsplan.

2. Ontwikkeling

Ontwikkeling is een belangrijk aspect in de opvoeding en verzorging op 't Koetshuisje. Ontwikkeling is het resultaat van twee drijvende krachten: het kind zelf als actief wezen met eigen initiatieven en behoeften en de sociale omgeving waarin het kind culturele inhouden en technieken van volwassenen overneemt. De interactie van een kind met de dingen en de mensen in de omgeving bepaalt de ontwikkeling.

Ontwikkeling beslaat een aantal gebieden die een samenhangend geheel vormen, zoals de sociale, emotionele, cognitieve, motorische en creatieve ontwikkeling. In dit pedagogisch beleidsplan wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de psychosociale ontwikkeling en anderzijds de fysieke ontwikkeling.

De psychosociale ontwikkeling omvat onder meer de sociale, emotionele, cognitieve, creatieve, taal- en persoonlijkheidsontwikkeling; kortom alle gebieden van de ontwikkeling die te maken hebben met psychische en sociale factoren. De fysieke ontwikkeling omvat alles op lichamelijk gebied, zoals de motorische ontwikkeling.

De psychosociale ontwikkeling en de lichamelijke ontwikkeling zijn niet los van elkaar te zien. Zo is voor de creatieve ontwikkeling naast een goede oog-handcoördinatie (fysiek) ook een creatief denkvermogen (psychisch) van belang. Dit laat de onderlinge afhankelijkheid zien tussen de psychosociale en de lichamelijke ontwikkeling: ontwikkeling op het ene gebied is van invloed op het andere. Een kind met een goede motoriek, dat vertrouwt op z'n eigen lichaam zal zelfvertrouwen hebben en gemakkelijk contact leggen met andere kinderen.

3. Ontwikkelingsopgaven

Ieder kind moet in zijn of haar ontwikkeling om leren gaan met een aantal opgaven die van belang zijn voor de ontwikkeling: de ontwikkelingsopgaven.

Uitgangspunt hierbij is dat, wanneer het kind er niet in slaagt aan de eisen van een bepaalde opgave te voldoen, dit de kans op latere problemen in het functioneren van het kind verhoogt. Het tijdstip waarop een opgave voor het eerst voor een kind interessant wordt, wordt in een specifieke

leeftijdperiode gelokaliseerd.

In de pedagogiek wordt veelal de volgende indeling aangehouden

Tabel 1: Ontwikkelingsopgaven

	PERIODE	LEEFTIJD	ONTWIKKELINGSOPGAVE
I	Baby/peuter	0-2 jaar	☐ Fysiologische zelfregulatie ☐ Veilige gehechtheid ☐ Exploratie ☐ Autonomie ☐ Individuatie
I I	Peuter/kleuter	2-4 jaar	☐ Representatieve vaardigheden ☐ Omgaan met leeftijdgenoten ☐ Internaliseren van maatschappelijke eisen ☐ Sekserol-identificatie
I I I	Basisschool	4-12 jaar	☐ Decentratie ☐ Acceptatie door leeftijdgenoten ☐ Lezen, schrijven en rekenen ☐ Taakhouding / Ijver

Baby / peuter

In het eerste levensjaar is het voor de baby belangrijk om evenwicht (homeostase) te bereiken op het lichamelijk vlak. Hierbij gaat het om een evenwicht tussen gevoelens als welbehagen en onlust, spanning en ontspanning. Met andere woorden: het gaat om een evenwichtige belevingswereld met daarin de nadruk op positieve belevingen. Bovendien moet de baby de 'sociale wereld' binnentreden. Veilige gehechtheid ontstaat in de loop van het eerste jaar doordat de baby een emotionele band met minimaal 1 opvoeder aangaat. Exploratie is het gericht verkennen van de omgeving. Autonomie en individuatie zijn vooral gerelateerd aan de ontwikkeling van het 'zelf'. In de eerste twee jaren wordt in belangrijke mate richting gegeven aan de wijze waarop autonomie voor het jonge kind gestalte krijgt. Autonomie manifesteert zich al vroeg en zal vanaf de geboorte blijvend een rol spelen in de ontwikkeling. Individuatie wordt in de loop van het eerste levensjaar van belang, met 'nee zeggen' als het meest in het oog springende voorbeeld.

Peuter / kleuter

De taalontwikkeling alsook het vermogen tot waarneming en imitatie zijn van belang voor de ontwikkeling van representatieve vaardigheden. Het vermogen van het jonge kind om zich iets voor te stellen dat er niet (meer) is, ligt ten grondslag aan het vermogen tot imitatie: het kind kan iets nadoen nadat een ander iets gedaan heeft dat het kind de moeite waard vindt om te imiteren. In de taalontwikkeling worden objecten benoemd in tweewoord- en driewoordzinnen. In de loop van het derde levensjaar beginnen leeftijdgenoten een grotere rol te spelen. Vóór deze periode was er de interesse, nu wordt de ander meer en meer als 'partner' gezien, zoals te zien is in 'samen spelen'. Goede communicatieve vaardigheden zijn van belang voor een constructieve omgang met leeftijdgenoten en voorkomt voortdurend conflict of afzondering.

Ten opzichte van maatschappelijke eisen leert het kind omgaan met de regels van sociale regulatie: hierbij gaat het om het vermogen om instructie te volgen en opdrachten uit te voeren, het vermogen tot aanpassing aan de eisen die de opvoeder stelt en het vermogen tot uitstel van directe behoeftebevrediging. Deze ontwikkeling speelt zich in verschillende domeinen af, zoals leren af te blijven van sommige dingen, zindelijkheidsstraining, impulscontrole, etc. De gender-identificatie, de identificatie van het jongetje met zijn rol als jongen en van het meisje met haar rol als meisje, komt ook tot ontwikkeling in het tweede levensjaar.

4. Opvoedingsopgaven

Complementair aan ontwikkelingsopgaven kan men opvoedingsopgaven onderscheiden. Deze dienen door opvoeders te worden volbracht. Het gaat hierbij om opvoedgedragingen die het optimaal leren beheersen van bepaalde ontwikkelingsopgaven mogelijk maken.

Alle opvoedingsopgaven kunnen geschaard worden onder 4 dimensies, te weten: verzorging, disciplineren, ondersteuning en instructie.

Door toevoeging van de opvoedingsopgaven ziet het geheel er als volgt uit:

Tabel 2: Ontwikkelings- en opvoedingsopgaven

	PERIODE	LEEFTIJD	ONTWIKKELINGSOPGAVE	OPVOEDINGSOPGAVE
I	Baby/peuter	0-2 jaar	☐ Fysiologische zelfregulatie ☐ Veilige gehechtheid ☐ Exploratie ☐ Autonomie ☐ Individuatie	☐ Soepel verzorgingsritueel ☐ Sensitieve en responsieve interactie ☐ Beschikbaar zijn ☐ Ruimte maar ook steun geven
I I	Peuter/kleuter	2-4 jaar	☐ Representatieve vaardigheden ☐ Omgaan met leeftijdgenoten ☐ Internaliseren van maatschappelijke eisen ☐ Sekserol-identificatie	☐ Sensitiviteit voor cognitieve niveau ☐ Positieve en bevestigende omgang ☐ Soepele omgang met ambiguïteit kind ☐ Disciplineren ☐ Seksespecifieke benadering
I I I	Basisschool	4-12 jaar	☐ Decentratie ☐ Acceptatie door leeftijdgenoten ☐ Lezen, schrijven en rekenen ☐ IJver	☐ Gelegenheid geven voor omgang met leeftijdgenoten ☐ Schools onderricht ☐ Waarderen van schoolse prestaties ☐ Democratische en warme opvoedingsstijl

Baby / peuter

In de eerste 2 levensjaren van het kind wordt grote waarde gehecht aan een fijnzinnige reactie van de opvoeder op de signalen van het kind. Op basis van de omgang met een sensitieve en responsieve opvoeder ontwikkelt het kind in de loop van het eerste jaar een veilige gehechtheid.

Ruimte geven en steun geven verwijzen naar verschillende vormen van opvoedgedrag; dit verandert van inhoud naarmate de baby ouder wordt. Effectieve communicatie, empathie (inlevingsvermogen), het gezichtspunt van een ander kunnen innemen en de acceptatie van de verantwoordelijkheid om de relatie met de baby te reguleren zijn een aantal belangrijke opvoeders-kwaliteiten in de eerste twee levensjaren van het kind.

Peuter / kleuter

Het aanbieden van hulp door een meer capabele persoon is een betere stimulans voor de cognitieve ontwikkeling dan wanneer het kind alleen wordt geacht te presteren.

Een opvoeder-kind omgang met een positief affectieve kleur faciliteert de intrede van het kind in de wereld van leeftijdgenoten. Om het proces tot internalisatie van maatschappelijke eisen harmonieus te laten verlopen, is een soepele omgang met de dubbele reactie die het kind ten toon spreidt van belang. Opvoeders die kindgecentreerd zijn, duidelijk regels stellen maar deze wel toelichten en wederkerigheid in de opvoeder-kindomgang nastreven, optimaliseren de kans op een positieve ontwikkeling. Seksespecifieke socialisatie is een proces dat vele jaren in beslag neemt. Directe instructie, meestal door middel van beloning en bestraffing, en het vervullen van een voorbeeldfunctie zijn van groot belang voor de opvoeder in een seksspecifieke benadering.

Basisschool-periode

Decentratie is een capaciteit die wordt verworven in de omgang met leeftijdgenoten, meer dan in de opvoeder-kindomgang. Kinderen moeten zich onderling explicieter uitdrukken dan wanneer zij omgaan met hun opvoeders. Het kind kan op voorkennis en begrip bij de opvoeders rekenen, maar in de omgang met andere (met name onbekende) kinderen moet het zijn egocentrische houding laten varen, wit het tot wederzijds begrijpen komen. Acceptatie door leeftijdgenoten wordt daarnaast bevorderd wanneer het kind uit een (gezins-) situatie komt waarin warmte en wederkerigheid in relaties een belangrijke rol spelen. In de westerse cultuur wordt het kind in deze leeftijdsperiode geconfronteerd met de maatschappelijke eis om te leren lezen, schrijven en rekenen. Deze complementaire opvoedingsopgave is gedelegeerd aan de school. Concentratie en doorzettingsvermogen ten aanzien van schoolse taken worden vergemakkelijkt door een situatie waarin deze taken positief worden gewaardeerd.

5. De opgavenbenadering

Het denken in termen van ontwikkelings- en opvoedingsopgaven wordt onder meer gebruikt in de pedagogische preventie van psychosociale problemen. De oorsprong van dit denken ligt in de ontwikkelingspsychopathologie. In activiteiten op het gebied van preventie wil men de kans op het leren beheersen van ontwikkelingsopgaven vergroten om de kans op negatieve opvoedingscondities te verkleinen. In zijn algemeenheid brengt deze benadering de kwaliteit van de vroege ontwikkeling van kinderen in verband met de kwaliteit van hun latere functioneren

Enkele kanttekeningen dienen gemaakt te worden bij het denken in termen van opgaven. Uitgegaan wordt van een algemeen en gewenst ontwikkelingsverloop; hierbij wordt ten eerste voorbijgegaan aan de individuele verschillen die bestaan bij de vervulling van een ontwikkelings- of opvoedingsopgave. Tevens worden er cultuurspecifieke grenzen gesteld waarbinnen de ontwikkeling vorm en inhoud krijgt. Uiteraard zijn enkele opgaven universeel te noemen, doch over het algemeen verwijzen de ontwikkelings- en opvoedingsopgaven naar de eisen en verwachtingen die binnen onze westerse sociale en culturele context gelden.

Verder is de relatie tussen ontwikkelingsopgaven en opvoedingsopgaven niet zo simpel als gesteld wordt: er is geen sprake van een één-op-één relatie: een bepaald type opvoedgedrag kan op verschillende aspecten van het functioneren van het kind effect hebben. Bovendien is opvoedend handelen niet exclusief aan de ouders of (primaire) verzorgers voorbehouden. Ook opa's en oma's, burens, leerkrachten, kinderopvangleidsters, etc. kunnen een opvoedende functie vervullen. Tot slot zijn de leeftijdsgrenzen geen statistische gegevens: sommige opgaven kunnen in een bepaalde leeftijdsperiode verschijnen en redelijk beheerst worden maar ook op latere leeftijd nog een opgave blijven. In de vroegkinderlijke ontwikkeling ontvouwen de hersenen van kinderen zich heel variabel; elk kind gaat een heel eigen ontwikkeling door: het ene kind kan iets met vier jaar, het andere pas met zes. Waar het om gaat is dat de leeftijdsgrens aangeeft dat binnen deze grens een bepaalde opgave voor het eerst voor een kind relevant wordt.

De reden waarom 't Koetshuisje de gehanteerde methodiek en werkwijze ontleend aan de opgavenbenadering is omdat deze nauw aansluit bij de visie van 't Koetshuisje: de methodiek geeft ruimte om het individuele kind en diens ontwikkeling centraal te stellen. Het geeft de pedagogisch medewerkers een professioneel kader waarbinnen zij het kind tijd, ruimte, aandacht en stimulans kunnen bieden voor goede ontwikkelingskansen in een plezierige, ontspannen sfeer. De professionele werkwijze kenmerkt zich door een vrijblijvend karakter. Immers: 't Koetshuisje is geen school en biedt geen onderwijs: 't Koetshuisje biedt kinderopvang zonder educatieve verplichtingen voor het kind, ook al zullen er, net als in de opvoeding thuis, allerlei educatieve elementen aan te pas komen.

Het belang van de opgavenbenadering voor de kinderopvang ligt in de afstemming tussen de opvoedingsvraag van het kind en zijn ouders en de geboden opvoeding en verzorging door de pedagogisch medewerkster, die met behulp van de ontwikkelings- en opvoedingsopgaven (zie tabel 2 op pagina 7) geoptimaliseerd kan worden; dit alles binnen de kaders van een kinderopvangsetting. Belangrijk is ook de signaleerfunctie: kinderopvangpedagogisch medewerkers zullen, door hun kennis van en ervaring met de opgavenbenadering, vroegtijdig knelpunten in de ontwikkeling onderkennen en hebben mogelijkheden tot eventuele doorverwijzing. Een optioneel middel dat op 't Koetshuisje gebruikt wordt om eventuele knelpunten in de ontwikkeling te signaleren, is het

ontwikkelingsvolgsysteem. Dit is een middel waarmee door gerichte observatie de vorderingen in de ontwikkeling van het jonge kind worden bijgehouden. Om eventuele knelpunten in de ontwikkeling vroegtijdig te kunnen signaleren, kan het ontwikkelingsvolgsysteem als middel worden aangewend om door gerichte observatie de vorderingen in de ontwikkeling van het kind bij te houden. Dit zal altijd gebeuren na overleg met de ouders en kan ingezet worden op initiatief van zowel de ouders als van de pedagogisch medewerkster.

6. Conclusie

Kinderen maken deel uit van de wereld om ons heen; zij vormen een vitaal onderdeel van de maatschappij. 't Koetshuisje beoogt een 'maatschappij in 't klein' te zijn waar kinderen kind mogen zijn: waar peuters mogen 'peuteren' en kleuters mogen 'kleuteren' en waar ze tevens plezier hebben en ook nog eens kunnen leren en profiteren van alle ervaringen die ze opdoen, individueel en met elkaar. Kinderdagverblijf 't Koetshuisje biedt meer dan opvang alleen: ze draagt mede de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van de kinderen die door de ouders aan 't Koetshuisje zijn toevertrouwd. De opvoeding op 't Koetshuisje is een aanvulling op de opvoeding in de thuissituatie: een deel van de opvoeding en ontwikkeling van het kind vindt hier plaats. De mogelijkheden die het kind hier krijgt om zich te ontwikkelen zijn deels dezelfde als in de thuissituatie. Echter de kinderopvang betekent ook een verrijking voor het kind: het biedt het kind andere ervaringen door de specifieke mogelijkheden van de interactie met zowel leeftijdgenootjes als volwassenen. Daarnaast kent 't Koetshuisje een ligging in de stadskern van Arnhem: de stedelijke omgeving met veel ruimte door het naastgelegen park en bosgebied vormt een meerwaarde in die zin dat het de mogelijkheid geeft tot contact met de natuur het biedt een breed scala aan buitenactiviteiten en functioneert als een schatkamer voor zintuiglijke ervaringen. De kinderopvang op 't Koetshuisje krijgt gestalte door middel van een aantal basisprincipes, afgeleid uit de missie en visie. Deze zijn:

- op 't Koetshuisje is plek voor kinderen van 0-4 jaar, ongeacht ontwikkelingsmogelijkheden *Is uw kind om één of andere reden extra verzorgingsbehoefstig (lichamelijke of geestelijke handicap, medisch of gedragsmatig) dan wordt in overleg tussen ouders en 't Koetshuisje bekeken wat de (on)mogelijkheden voor kinderopvang op 't Koetshuisje zijn. De mate van intensiviteit van extra aandacht of een speciale aanpak, consequenties voor de groep en groepsgenootjes en de mogelijkheden van 't Koetshuisje zullen tegen elkaar afgewogen worden. Een gegarandeerde opvangmogelijkheid kan niet geboden worden.*
- de kinderopvang geschiedt in een stedelijke setting op een tot kinderopvangcentrum omgebouwde monumentale hoefsmederij in de stad, waar een veilige betrouwbare, gezonde en uitdagende (buiten) omgeving wordt geboden. *De ruimtelijke omgeving geeft de gelegenheid tot contact met natuur(bos en park biedt volop variatie in buitenactiviteiten en geeft de mogelijkheid tot het opdoen van tal van zintuiglijke ervaringen).*
- op 't Koetshuisje is natuurbeleving erg belangrijk en wordt veel buiten gespeeld. *Kinderen hebben behoefte aan de ruimte en vrijheid die ze buiten kunnen vinden. Kinderen spelen graag in de natuur. De natuur daagt uit om te bewegen en avonturen te beleven. Al spelend ontdekken ze de natuur en doen ze nieuwe ervaringen op, samen of alleen, op hun eigen manier en in hun eigen tempo. In de natuur is van alles te zien, voelen, ruiken, proeven en horen. De natuur helpt kinderen zich te ontwikkelen op zintuiglijk, motorisch, sociaal en moreel gebied.*
- 't Koetshuisje kent een kleinschalig karakter. *De kleinschaligheid van de opvang impliceert een kindgerichte werkwijze waarin gezocht wordt naar de ideale afstemming tussen pedagogisch medewerkster en kind. Het biedt ruimte en mogelijkheden voor persoonlijke, gerichte aandacht voor elk kind alsook voor de ouders. De kleinschaligheid alsmede het lokale karakter van 't Koetshuisje dragen ertoe bij dat de mogelijkheden tot flexibiliteit, zoals in de samenstelling van de groep of in de beschikbaarheid van kindplekken, zo optimaal mogelijk worden benut.*
- op 't Koetshuisje wordt op een kindgerichte en ontwikkelingsgerichte wijze de zelfredzaamheid, psychosociale en fysieke ontwikkeling gestimuleerd *In de veilige en gezonde omgeving van 't Koetshuisje staat het kind centraal en voelt elk kind zich welkom, vertrouwd en gezien. De geboden activiteiten en aanwezige speel- en spelvoorzieningen vormen plezier, variatie en uitdaging; kinderen hebben een keuzevrijheid, gebaseerd op hun eigen behoeftevervulling, wat de gelegenheid geeft om het eigen ontwikkelingsspoor te volgen.*

- de overdracht van algemene, maatschappelijk geldende normen en waarden, passend bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind, ligt ingebed in de dagelijkse praktijk en werkwijze op 't Koetshuisje. De Nederlandse taal wordt als voertaal gebruikt.
Kinderen komen in aanraking met (andere) normen en waarden, met taal; ze gaan om met leeftijdgenoten, leren te functioneren in een groep, leren rekening te houden met behoeften van anderen en leren elkaars verschillen te respecteren.
- ouderparticipatie alsmede aansluiting bij en continuïteit in de opvoeding en verzorging door ouders wordt zoveel mogelijk nagestreefd
Communicatie en afstemming met de ouders vormen hierbij een essentieel onderdeel. De pedagogisch medewerkster vervult hierin een belangrijke taak.
- professionele medewerkers met kennis van en ervaring met jonge kinderen en hun ontwikkeling dragen zorg voor de opvoeding en verzorging in de kinderopvang
De professionele begeleiding van de pedagogisch medewerkster is een laagdrempelige vorm van opvoedingsondersteuning; ouders kunnen ten allen tijd een beroep doen op de kennis en ervaring van de gekwalificeerde medewerkster. Zij vervult een voorbeeldfunctie, motiveert, stimuleert, begrenst, prikkelt en laat het kind succeservaringen opdoen. Zo wordt het individuele kind in de gelegenheid gesteld zich in eigen tempo op eigen wijze te ontwikkelen.
- kwaliteitsontwikkeling, flexibiliteit en samenwerking worden voortdurend nagestreefd.
Denk hierbij aan scholen, de peuterspeelzaal, VIOS en andere verenigingen of instellingen.

De Praktijk

1. Inleiding

Op 't Koetshuisje is plek voor kinderen van 0 (vanaf 6-8 weken) tot 4 jaar of tot aan de leeftijd waarop de basisschool start.

De kinderopvang is gesitueerd in Arnhem-Noord. De omgeving is bosrijk, veilig en rustig. Er is geen lawaaioverlast of onveiligheid als gevolg van de stedelijke omgeving;

't Koetshuisje kent één groep: Deze groep is bestemd voor de kinderdagopvang van baby's/dreumesen en peuters tot de leeftijd van 4 jaar. De ruimtes voor de kinderdagopvang zijn direct verbonden met elkaar. De buitenruimte biedt een scala aan mogelijkheden. Voor de veiligheid is er voor de kinderen geen toegang tot de weg. Straat, zand en gras, heggen en paadjes, bomen en struiken zijn afgewisseld.

Er zijn verschillende speeltoestellen, een zandbak, en een ruime keuze aan speelmateriaal. Aan picknicktafels kunnen de kinderen even uitrusten of lekker bijkletsen.

De dagopvang biedt ruimte aan maximaal 15 kinderen per dag. Op 't Koetshuisje bieden wij geen halve dagen opvang.

De Wet Kinderopvang stelt eisen aan onder meer veiligheid, kwaliteit en inrichting.

't Koetshuisje voldoet minstens aan al deze eisen en gaat in enkele opzichten nog verder dan wettelijk gezien verplicht is, zoals bijvoorbeeld de beschikbare ruimte per kind en de verplichting voor alle pedagogisch medewerkster om over een geldig diploma EHBO en/of BHV te beschikken.

In het vervolg van dit hoofdstuk willen wij aan de hand van de volgende 3 onderwerpen een beeld schetsen van wat de kinderen op 't Koetshuisje staat te wachten: de groep; de pedagogisch medewerkster en de activiteit. In aanvulling hierop is in het Pedagogisch Werkplannen te lezen hoe een dag op de kinderdagopvang en op de buitenschoolse opvang er in de praktijk uitziet en hoe gewerkt wordt aan de gestelde doelen uit het pedagogisch beleidsplan. Het pedagogisch werkplan is een concrete uitwerking van dit pedagogisch beleidsplan en gebaseerd op de basisprincipes zoals die hierin vermeld staan. Het pedagogisch werkplan vormt een praktische vertaling van deze basisprincipes en doet dienst als een leidraad voor het pedagogisch handelen op 't Koetshuisje.

2. De groep

Wettelijk gezien zijn er eisen gesteld aan de groeps grootte en de pedagogisch medewerkster-kind ratio. Deze ratio is de getalsverhouding tussen de pedagogisch medewerkster en het kind en geeft aan hoeveel kinderen van een bepaalde leeftijd per pedagogisch medewerkster maximaal in één groep mogen verblijven.

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
Groepen alle kinderen één leeftijd	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
	1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
	2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
	3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijds-groepen	0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
	0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ / 14 ⁴ / 15 ²	4	16 ¹
	0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ / 15 ³ / 16 ²	4	16 ¹
	1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
	1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
	2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

Middels de volgende stappen wordt dit aantal berekend (www.1ratio.nl)

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een stamgroep of peuterspeelzaalgroep wordt bepaald op basis van tabel 1 en onderstaande aanvullende rekenregels. De tabel en de rekenregels worden toegepast in de volgorde waarin zij onderstaand zijn opgenomen. De voorwaarden met betrekking tot de maximale grootte van een stamgroep of peuterspeelzaalgroep zijn in tabel 1 verwerkt.

Tabel 1. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groeps grootte bij groepen in de dagopvang en het peuterspeelzaalwerk

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Rekenregels

1. Indien in een stamgroep een kind van 0 tot 1 jaar aanwezig is, wordt naast tabel 1 tevens de hiernavolgende rekenformule toegepast. Indien Z een getal oplevert dat groter is dan het op grond van tabel 1 benodigde minimaal aantal in te zetten beroepskrachten, wordt het op grond van tabel 1 minimaal aantal in te zetten beroepskrachten verhoogd tot Z. De rekenformule luidt als volgt:

- $Z = (A + ((B + C + D) / 1,2))$, afgerond naar boven.
- A = aantal kinderen van 0 tot 1 jaar / 3.
- B = aantal kinderen van 1 tot 2 jaar / 5.
- C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 6.
- D = aantal kinderen van 3 tot 4 jaar / 8.

2. In een situatie waarin het toevoegen van 1 kind leidt tot een op grond van tabel 1 en rekenregel 1 kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

Afwijking pedagogisch medewerkster-kindratio (BKR)

Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen aanwezig op 't Koetshuisje. Tijdens de middagpauze van pedagogisch medewerkers slapen veel kinderen, waardoor minder kinderen actieve pedagogische aandacht behoeven. De wet Kinderopvang schrijft voor dat er op deze tijden, gedurende maximaal drie uur per dag, minder beroepskrachten mogen worden ingezet dan volgens de PKR vereist is. Hierbij wordt nooit minder dan de helft van het conform PKR berekende aantal benodigde pedagogisch medewerkers ingezet.

Op 't Koetshuisje wordt dagelijks aan de randen van de dag en tijdens de middagpauze als volgt invulling gegeven aan de inzet van de pedagogisch medewerkers.

De afwijkingsregeling op 't Koetshuisje is als volgt vorm gegeven:

Dag	Afwijking BKR ochtend	Afwijking BKR tijdens pauze	Afwijking BKR middag
Maandag	07.30 – 08.30 uur	13.00 – 14.00 uur	17.00 – 18.00
Dinsdag	07.30 – 08.30 uur	13.00 – 14.00 uur	17.00 – 18.00
Woensdag	07.30 – 08.30 uur	13.00 – 14.00 uur	17.00 – 18.00
Donderdag	07.30 – 08.30 uur	13.00 – 14.00 uur	17.00 – 18.00
Vrijdag	07.30 – 08.30 uur	13.00 – 14.00 uur	17.00 – 18.00

Er wordt niet afgeweken van het BKR op de volgende tijdstippen:

- 08.30 – 13.00 uur
- 14.00 – 17.00 uur

Op deze momenten van de dag zijn er verschillende tafelmomenten, verzorgingsmomenten en activiteiten gepland. In het pedagogisch werkplan staan deze momenten en de dagindeling uitgebreid beschreven. Hieronder een aantal opmerkingen m.b.t. de BKR regeling:

- Van 7.30 uur tot 9.00 uur kunnen kinderen 's ochtends worden gebracht. Per groep wordt gekeken op welk tijdstip de kinderen normaal gesproken wekelijks op die dag komen. Afhankelijk van het tijdstip waarop de kinderen normaal gesproken komen, wordt het aanvangstijdstip op het werkrooster van de tweede en zo nodig derde pedagogisch medewerkster bepaald. Hierbij worden in principe niet minder dan de conform PKR berekende aantal benodigde pedagogisch medewerkers ingezet en wordt niet afgeweken van de vereiste PKR. Uitzonderingen, zoals kinderen die incidenteel eerder worden gebracht, daargelaten.
- Van 13.00 uur tot 14.00 uur wordt door de pedagogisch medewerkers op de eerste verdieping van 't Koetshuisje gepauzeerd. Er pauzeert maximaal één pedagogisch medewerkster gelijktijdig gedurende een half uur.

Indien, in vakantieperiodes bij een klein kindaantal, slechts één pedagogisch medewerkster op de groep ingezet is, wordt zij tijdens haar pauze vervangen door bijvoorbeeld Kim (vestigingsmanager).

Bij calamiteiten wordt een beroep gedaan op de pedagogisch medewerkers die aan het pauze houden is of Kim die op locatie werkzaam is.

- Van 16.30 uur tot 18.30 uur kunnen kinderen 's middags worden opgehaald. Voor de pedagogisch medewerkers staan de eindtijden van hun dienst op het rooster vermeld. Per dag wordt er gekeken door de vertrekkende pedagogisch medewerkers of het mogelijk is naar huis te gaan; of wel minimaal de helft van het benodigde aantal pedagogisch medewerkers achterblijft en of het bij een eventueel onrustige groep wel verantwoord is om naar huis te gaan.

Elke dag blijft er één medewerkster aanwezig totdat alle kinderen zijn opgehaald. Er wordt op deze manier maximaal één uur afgeweken van de vereiste PKR; van een inzet van minder dan de helft van het benodigde aantal pedagogisch medewerkers is geen sprake.

Op 't Koetshuisje is sprake van kinderopvang met een verticale leeftijdsopbouw voor maximaal 15 kindplaatsen. Elk kind dat gebruik maakt van de kinderopvang kan gebruik maken van de functionele leeromgevingen (de rustige-, huiselijke en ontdekkende leeromgeving) in het gebouw. Een verticale leeftijdsopbouw heeft de volgende voordelen:

- Jongere kinderen kunnen oudere kinderen imiteren. Oudere kinderen leren omgaan en rekening te houden met jongere kinderen.
- Kinderen met beperkingen kunnen makkelijk worden opgenomen door de diversiteit in ontwikkelingsniveaus.
- Pedagogisch medewerkers hebben een gevarieerde groep en plannen diverse activiteiten die passen bij verschillende ontwikkelingsniveaus.
- Kinderen blijven 4 jaar in dezelfde groep zonder van groep te hoeven wisselen. Dit komt de stabiliteit van de relaties tussen pedagogisch medewerkers en kinderen ten goede.

Samen spelen, werken of alleen al aanwezig zijn in een groep is inherent aan groepsprocessen: luisteren naar elkaar, leren delen van aandacht en van speelgoed, het voorkomen en oplossen van problemen, samen lachen en grapjes maken, elkaar helpen, rekening houden met elkaar. In een groep is het dan ook normaal dat er wel eens een ruzie ontstaat, of juist dat iemand verliefd wordt op een groepsgenootje! De pedagogisch medewerkster vervult een belangrijke rol in het reguleren van deze groepsprocessen.

Het vier ogen principe

Het vier ogen principe is de basis voor veiligheid in de kinderopvang. Er moet altijd iemand kunnen meekijken of meeluisteren. 't Koetshuisje hanteert de volgende voorwaarden om het vierogenprincipe te kunnen waarborgen:

- 't Koetshuisje hecht waarde aan een open en professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken zo laag mogelijk is. Door met elkaar te communiceren (groeps gesprekken, groepscoördinatorenoverleg, functioneringsgesprekken) en van gedachten te wisselen over de omgang met de kinderen wordt de drempel lager. Ook tijdens trainingsavonden en in gesprekken met nieuwe medewerkers wordt uitgelegd wat de werkwijze is. Het vier ogenprincipe is een onderwerp wat aan de orde komt tijdens vergaderingen.
- De assistent leidinggevende die minimaal vier dagen per week werkzaam is, is er voor om de kwaliteit te bewaken.
- Alle medewerkers/vrijwilligers/stagiaires zijn in het bezit van een geldig VOG en worden continue gescreend.
- Onaangekondigde bezoeken:
 - Walter (directeur) of Kim (vestigingsmanager) zal twee keer per week de boodschappen onaangekondigd brengen of een bezoekje brengen aan 't Koetshuisje. Dit is altijd op verschillende dagen en verschillende tijdstippen.
 - Hiervoor wordt tevens ook de vier-ogen-principe lijst voor ingevuld, zie hieronder het voorbeeld.
- Bovenallige inzet van stagiaire(s): Op 't Koetshuisje bieden we stageplekken aan voor de opleidingen pedagogisch werker niveau 3 en niveau 4. Daarnaast ook mogelijk voor HBO studies. Stagiaires worden ingezet naast het officiële aantal bevoegde medewerkers. I.v.m. de rust op de groep is er per dag maximaal één stagiaire aanwezig en loopt de stagiaire minimaal een half jaar stage. In de maanden juli en augustus of in vakanties wanneer een stagiaire niet aanwezig is wordt er gewerkt met vier ogen principe onaangekondigde bezoeken en voorgenoemde maatregelen.
- Bij de verbouw van het 't Koetshuisje is gekozen voor moderne communicatie apparatuur, zoals video en intercomsystemen. Pedagogisch medewerkers kunnen hierdoor in iedere afzonderlijke ruimte permanent communiceren en oogcontact houden met hun collega's. Het oogcontact gaat middels vaste camera's in de afzonderlijke ruimtes die in verbinding staan met de iPad's die afzonderlijke pedagogisch medewerkers binnen handbereik tot haar beschikking heeft. Audiocommunicatie vindt plaats via het intercom systeem dat door het hele gebouw is aangelegd en waarmee onderling over en weer gecommuniceerd kan worden.
- Deurbeleid: De toegangsdeur (voordeur) is altijd gesloten en van buiten niet te openen, alleen van binnen uit. Ouders / verzorgers dienen aan te bellen bij het brengen en ophalen van hun kind(eren). De pedagogisch medewerkers kunnen door het kijk gaatje kijken wie er voor de deur staat.
- Onaangekondigde bezoeken:
 - Walter (directeur) zal twee keer per week de boodschappen onaangekondigd brengen op 't Koetshuisje.
 - Medewerkers van Orthodontistpraktijk 'Arnhem Ortho' (Geert Grootestraat 2) kunnen onaangekondigd binnen wandelen, de receptioniste is tevens ook de achterwacht in noodgevallen.
 - Hiervoor wordt tevens ook de vier-ogen-principe lijst voor ingevuld, zie hieronder het voorbeeld.
- Op een aantal dagen kan het voorkomen dat er één pedagogisch medewerker op de groep staat i.v.m. kind-leidster ratio. Op deze dagen werkt Kim (vestigingsmanager) op 't Koetshuisje. Zodat er meerdere volwassenen aanwezig zijn in het gebouw. Tevens heeft zij ook het diploma 'pedagogisch werker niveau 4', waarmee zij dus ook op de groep zelf kan invallen en werken. Normaal gesproken werken er dagelijks minimaal twee of drie pedagogisch medewerkers. Kim

(vestigingsmanager) is minimaal twee dagen per week op deze locatie. De assistent leidinggevende minimaal 4 dagen per week.

- Met de oudercommissie wordt het vierogenprincipe besproken. Zij moeten op de hoogte worden gesteld van hoe het vierogenprincipe op het kinderdagverblijf wordt ingericht. Het is verplicht om dit in ieder geval één keer per jaar te doen. De oudercommissie heeft adviesrecht om de invulling van het vierogenprincipe goed- dan wel af te keuren. Jaarlijks vergadert de oudercommissie 1x per kwartaal in de maanden: januari, april, juli, oktober. In januari staat jaarlijks het pedagogisch beleidsplan, beleid veiligheid- en gezondheid, de jaarplanning en het opleidingsplan op de agenda. In oktober staan de nieuwe tarieven voor het volgende jaar op de agenda.
- Drie-uursregeling: Conform het convenant kwaliteit is het toegestaan per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht-kind-ratio. Dit mag op de volgende tijden: vóór 08.30 uur, tussen 13.00 – 14.00 uur en na 17.00 uur.
- Achterwachtregeling: Indien er slechts één pedagogisch medewerkster aanwezig is op 't Koetshuisje en de PKR wordt niet overschreden, zoals tijdens de drie-uursregeling het geval is, dan is een achterwachtregeling van toepassing. Deze regeling houdt in dat in geval van calamiteiten er een achterwacht beschikbaar is die binnen 15 minuten in 't Koetshuisje aanwezig kan zijn. De achterwacht is de receptioniste van Orthodontist praktijk 'Arnhem Ortho' (Geert Grootestraat 2).

De volgende personen zijn bereikbaar als achterwacht:

Receptie Arnhem Ortho : 026 - 445 1421 (Geert Grootestraat 2)
 Van Ede en Partners : 026 - 364 4111 (Geert Grootestraat 4)
 Kim Kroekenstoel : 06-42608620

Deze telefoonnummers staan ook opgeslagen in onze telefoon.

- Aan het signaleren van kindermishandeling en kindermisbruik wordt veel aandacht besteed middels trainingen en door hier regelmatig tijdens het werkoverleg over te praten. In het keukenkastje hangen de meldcodes zichtbaar voor de medewerkers.
- Buitenverblijf: Omdat een groot raam aan de kopse kant van 't Koetshuisje uitkijkt op een groot deel van de buitenruimte is het ook mogelijk indien een gedeelte van de kinderen buiten speelt en ander deel binnen bevindt het vier-ogen-principe in stand houdt.
- Vier ogen principe lijst voor onaangekondigde bezoeken (deze lijst wordt opgehangen in 't Koetshuisje voor onaangekondigde bezoeken:

Datum:	Tijd:	Naam:	Handtekening:

3. Pedagogisch medewerksters, stagiaires en vrijwilligers

De pedagogisch medewerkster is de spil in de groep. Tot de primaire taak van de pedagogisch medewerkster behoort het bieden van individuele zorg en aandacht voor het kind. De pedagogisch medewerkster draagt zorg voor een gevoel van geborgenheid bij het kind als individu en bij de groep als geheel, zodat alle kinderen zich in de groep op hun gemak voelen. Daarnaast staat ze garant voor de fysieke veiligheid en de gezondheid van de kinderen.

De wijze van omgang tussen pedagogisch medewerkster en kind, de leidster-kind interactie, is van essentieel belang voor het welzijn van het kind.

Op 't Koetshuisje is de werkwijze van de leidster-kind interactie gebaseerd op de volgende zes interactievaardigheden:

1. het begeleiden van de interactie tussen kinderen onderling (in conflicten, maar ook in de positieve interactie)
2. respect tonen voor de autonomie van het kind (respect voor het kind in zijn identiteit)
3. sensitief zijn (het herkennen van signalen, gebaren en andere uitingen; de pedagogisch medewerkster kent de individuele kinderen en streeft naar een zinvolle relatie met elk van de kinderen in haar groep)
4. op een juiste wijze communiceren met het kind (praten en uitleggen op het ontwikkelingsniveau van het kind)
5. structureren en grenzen stellen (consequent zijn, ruimte geven, maar ook zeggen wat niet kan)
6. het stimuleren van de ontwikkeling (prikkel, uitdagen om de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling te stimuleren)

In de leidster-kind interactie is sprake van tijd en aandacht voor het individuele kind, waarbij positieve aandacht als middel wordt aangewend om enthousiasme en nieuwsgierigheid aan te moedigen en om zelfvertrouwen te vergroten. De pedagogisch medewerkster toont oprechte belangstelling voor het kind: ze praat met het kind en niet alleen tegen het kind. Via deze gerichte aandacht krijgt het kind het idee dat het iemand is; dat het gezien en gewaardeerd wordt. Elk kind is een individu. Voor een kind is het belangrijk te leren wat de grenzen zijn binnen de groep. Hoe meer duidelijkheid, hoe meer houvast dat biedt. Sommige omgangsregels zijn strak en gelden altijd: er mag bijvoorbeeld niet geschopt en geslagen worden. Andere regels hangen af van de situatie en van het kind in kwestie. De pedagogisch medewerkster zal hiermee rekening houden. Ze laat duidelijk weten wat wel en niet mag en is daarin consequent. Dit zal op een vriendelijke manier gebeuren met een positieve insteek. Immers: een positieve benadering (beloning van goed gedrag) stimuleert het herhalen van dit gedrag en geeft het kind meer zelfvertrouwen, trots en motivatie om het een volgende keer weer zo te doen. Straffen zal soms wel eens even nodig of noodzakelijk zijn om een kind te laten merken dat het menens is en dat het kind een grens heeft overschreden, doch zal niet ingezet worden als niet eerst getracht is om aan het negatieve gedrag een positieve draai te geven. In plaats van continu 'nee' te zeggen, wordt positief gedrag beloond, zodat het kind ziet hoe het juist wél moet.

De pedagogisch medewerkster probeert afstemming en samenhang te vinden tussen het bieden van veiligheid en ondersteuning/bescherming aan de kinderen enerzijds en het stimuleren en uitdagen/prikkel van de kinderen anderzijds (ruimte versus steun).

Het gaat hierbij om de volgende aspecten:

Veiligheid:

- duidelijkheid scheppen over afspraken, regels en omgangsvormen die in de groep gelden
- creëren van een plezierig, ontspannen en open pedagogisch klimaat
- responsiviteit, empathie en respect jegens de behoeften van het kind en van de groep

Ondersteuning:

- van de kinderen in hun onderlinge interactie en van het individuele kind in de groep
- bij de zoektocht naar nieuwe ervaringen, activiteiten, contacten of keuzes
- bij het zelf doen, ondervinden, onderzoeken en experimenteren

Stimulans:

- tot eigen initiatief en het opkomen voor zichzelf
- tot het aangaan van nieuwe uitdagingen
- tot het met en van elkaar leren

Prikkelen:

- van de natuurlijke nieuwsgierigheid en leergierigheid
- tot het verleggen van grenzen en het ontdekken van de wereld
- tot het opdoen van succeservaringen en het ontwikkelen van een positieve instelling

De pedagogisch medewerkers hebben een signalerende functie wat betreft opvallend gedrag en eventuele achterstand in de ontwikkeling van het kind.

Bij 't Koetshuisje wordt zorgvuldig aandacht besteed aan het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind. Om de ontwikkeling van kinderen gericht en doelbewust te kunnen ondersteunen, observeren en te registreren maakt 't Koetshuisje gebruik van observatieformulieren. Wij hanteren twee registratiemomenten door het jaar heen. Tussendoor noteren wij de observaties, nieuwe ontwikkelingen in het digitale dagboekje van Bitcare (wat inzichtelijk is voor ouders).

De taak van de pedagogisch medewerkers is het stimuleren, observeren en signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van alle kinderen. Zij geven vorm aan de doorgaande ontwikkelingslijn.

Twee keer per jaar vinden de observaties plaats en worden de gegevens geregistreerd en bewaard in het kind dossier. Daarnaast vinden er jaarlijks tien-minuten gesprekken plaats met de ouder(s)/verzorger(s) waarin de algehele ontwikkeling aan de hand van het observatierapport besproken wordt. Minimaal twee keer per jaar hebben we een centraal overleg. Als vast punt op de agenda worden bijzonderheden van de kinderen gezamenlijk besproken. Bij signalering van bijzonderheden in de ontwikkeling zal de pedagogisch medewerker nadat dit binnen het centraal werkoverleg is besproken, bespreken met de (assistent) leidinggevende. Zij zal contact met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind opnemen en de ouders eventueel uitnodigen voor een gesprek of doorverwijzen naar andere instanties zoals bijvoorbeeld een fysiotherapeut, logopedist, opvoed adviespunt, consultatiebureau, kindercoach of Stichting Mee. Ook kan 't Koetshuisje advies inwinnen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en bij Veilig Thuis.

Stappenplan bij het signaleren van bijzonderheden:

1. Overleg tussen de pedagogisch medewerkers op de groep, zien anderen ook iets opvallends als een probleem.
2. Bespreken in een decentraal werkoverleg.
3. Observeren en registreren.
4. Bespreken met ouder(s)/verzorger(s).
5. Eventueel doorverwijzen (advies geven) naar een andere instantie. (ouder(s)/verzorger(s) nemen hier zelf een beslissing in).
6. Indien nodig wordt er samengewerkt met de hulpverlenende instantie en vindt er regelmatig een terugkoppeling naar de ouder(s)/verzorger(s) plaats. 6. De uiteindelijke beslissing over wel of niet verder gaan, ligt bij de ouders. Indien nodig wordt er samengewerkt met de hulpverlenende instantie en vindt er regelmatig een terugkoppeling naar de ouders plaats.

Wanneer het kind bijna 4 jaar wordt en het doorstroomt naar een basisschool, wordt er een overdrachtsboekjes met ouder(s)/verzorger(s) besproken en meegegeven. De ouder(s)/verzorger(s) hebben dan zelf de mogelijkheid om dit overdrachtsboekje (observatieboekje) af te geven op de basisschool.

De pedagogisch medewerker beschikt dus over een flink aantal kwaliteiten, zowel in kennis van de ontwikkeling van het kind als in het pedagogisch handelen. De pedagogisch medewerker heeft overzicht over en inzicht in de groep en begeleidt de groepsprocessen die zich afspelen, om waar nodig op te treden. Door zowel in taal als in daad een voorbeeldfunctie te vervullen heeft de pedagogisch medewerker een belangrijke rol bij het overdragen van normen en waarden en het geven van uitleg zodat de kinderen de wereld om zich heen leren begrijpen. Onder het motto 'wat je zelf kan, moet je

zelf doen' krijgt het kind de ruimte en de gelegenheid om te experimenteren en te leren om daarmee de zelfredzaamheid te stimuleren.

Een belangrijke taak van de pedagogisch medewerkster is ook gelegen in de communicatie met ouders. Dagelijks is er gelegenheid tot overdracht met ouders. In deze overdracht is ruimte voor het maken van een praatje, het stellen van vragen, het uiten van zorgen, enzovoort. Aanvullend op deze mondelinge overdracht houdt de pedagogisch medewerkster op babygroep de Loeiers van elk kind een schriftje bij waarin bijzonderheden van het gedrag van het kind op 't Belhameltje genoteerd worden. Indien gewenst kunnen ouders het schriftje meenemen naar huis en omgekeerd bijzonderheden vermelden over het gedrag van het kind thuis. Zo wordt getracht continuïteit en een optimale afstemming te waarborgen.

Jaarlijks zijn er kind gesprekken. Zowel ouders als pedagogisch medewerkers kunnen aangeven of er behoefte is aan een gesprek. Aan de hand van de observatielijst van Kijk worden punten besproken als: contact met pedagogisch medewerkers/andere kinderen, ontwikkeling en bijvoorbeeld het gedrag op de groep.

Om ook voor de toekomst verzekerd te zijn van goed geschoolde en ervaren beroepskrachten in de kinderopvang, biedt 't Koetshuisje relevante bijscholingsmogelijkheden voor personeel en worden zowel bbl- als bol-stagiaires begeleid en getraind om het beroep in het werkveld te leren.

Rol van stagiaires

't Koetshuisje wil graag een rol spelen in het opleiden van toekomstige medewerkers. Daarom bieden wij studenten die een beroeps gerelateerde opleiding volgen graag een stageplek. Enerzijds dragen wij hierdoor bij aan profilering en professionalisering van het beroep en anderzijds vergroten we hiermee de kwaliteit binnen onze kinderopvang.

Wij nemen alleen stagiaires aan die voor langere tijd komen stage lopen. Dit om te voorkomen dat er te veel wisselende gezichten op de groep zijn en zo de emotionele veiligheid van de kinderen te waarborgen.

Stagiaires werken altijd boventallig en onder begeleiding van een vaste, gediplomeerde medewerkster. De praktijkopleider is Kim (Vestigingsmanager). De praktijkopleider regelt de stageplekken, voert de sollicitatiegesprekken en heeft een actieve samenwerking en contact met school.

Wij brengen de ouders altijd op de hoogte van de inzet van stagiaires. De stagiaire stelt zich zelf voor via een voorstelstukje in onze maandelijkse nieuwsbrief. Hierbij staat ook omschreven op welke dagen en tijden de stagiaire werkzaam is.

De stageperiode start met een kennis making. In de eerste 4 weken leren we de stagiaire de organisatie, de visie, de medewerkers, de kinderen en de ouders goed kennen. Hiervoor krijgen de stagiaires ook per week de tijd om alle protocollen, richtlijnen en regels door te lezen.

Het verschoneren en het en laten rusten van de jongste kinderen behoort later in de stage ook tot taken van een stagiaire. Hier wachten we de eerste weken mee, zodat de kinderen eerst het nieuwe gezicht leert kennen en een vertrouwensband wordt gecreëerd. De stagiaire verricht naast het begeleiden en verzorgen van de kinderen ook huishoudelijke taken zoals boodschappen doen, stofzuigen, dweilen en afwassen. Daarnaast werk je aan je competenties en opdrachten van school.

Regels, afspraken, taken en verwachtingen voor de stagiaire...

- Initiatief nemen in de vorm van gesprekken plannen, praktijkopleider raadplegen
- Vragen stellen
- Inzet, enthousiasme en motivatie tonen om stage tot goed einde te brengen
- Respectvolle omgang met kinderen, ouders en collega's
- Discretie: geen informatie uitwisselen met of over kinderen en of ouders in bijzijn van andere ouders of informatie naar buiten brengen (beroepsgeheim)
- Kennis opdoen via verschillende kanalen
- Openstaan voor feedback en hier om vragen, ook bij collega's
- Afspraken nakomen
- Zorgdragen voor verslaglegging van evaluatiegesprekken.
- Het volgen van teamoverleg wordt beschouwd als een essentieel onderdeel van het werk bij 't Koetshuisje. De stagiaire wordt hiervoor ook uitgenodigd.
- Er worden voldoende evaluatiemomenten genomen. Tijdens deze momenten zal de stagiaire op een positief kritische wijze geëvalueerd worden en aanwijzingen krijgen om eventuele aandachtspunten te verbeteren.

- Als stagiaire vervul je een voorbeeld functie voor kinderen (let op o.a. taalgebruik en gedrag).
- Voor uitstraling en look verwachten wij dat kleding netjes is. Een minirok, hotpants, korte truitjes, hakken of een zichtbare decolleté zijn niet toegestaan eveneens dien je ook te letten op te lange nagels, grootte oorbellen, hangers, kettinkjes en/of piercings
- Er worden sollicitatiegesprekken gevoerd met de stagiaires.
- De stagiaires hebben een actieve leergierige houding. Tijdens de stageperiode zijn stagiaires zelf verantwoordelijk voor het plannen van de opdrachten en deze na te laten kijken/beoordelen.
- De stagiaire zorgt dat voor aanvang van de stage een VOG (verklaring omtrent gedrag) aanwezig is op 't Koetshuisje. Tevens staan ze ook ingeschreven in het personenregister, het stappenplan wordt hiervoor naar hun per e-mail verstuurd. Pas nadat een geldig VOG afgegeven is kan een stage daadwerkelijk beginnen.

Inzet van beroepskrachten in opleiding

Op 't Koetshuisje werken wij samen met het ROC A12 in Velp of de Rijnijsel in Arnhem en bieden wij jaarlijks minimaal één stageplek aan een BOL of BBL opleiding (Pedagogisch werker niveau 3 of niveau 4).

Inzet van vrijwilligers

Op 't Koetshuisje maken wij momenteel geen gebruik van vrijwilligers, mogelijk maken wij in de toekomst gebruik van vrijwilligers zoals een klusjesman en een tuinman. Deze vrijwilligers werken altijd boventallig en zijn dan in het bezit van een geldig VOG. Daarnaast worden zij ingeschreven in het personenregister. Hieronder lees je de taken, verantwoordelijkheden en begeleiding van de klusjesman en tuinman.

Functie omschrijving: Klusjesman

Doelstelling van de functie

De klusjesman is werkzaam in de Klusjesdienst van 't Koetshuisje. Hij/zij staat in voor het technisch onderhoud (opknappen van allerhande kleine karweien in de kinderdagverblijven in eigendom of beheer van Belhamels Kinderopvang BV). Voert in opdracht van de vestigingsmanager kinderopvang karweien uit in de kinderdagverblijven.

Taakomschrijving

1. Ten aanzien van de organisatie:

Voorbeelden van taken:

- Kleine karweien verrichten zoals het herstellen van sloten, rolluiken, vervangen van ruiten of lampen, kleine schilderwerken, niet repetitief tuinonderhoud, het plaatsen van rookdetectoren, extra handvaten, het repareren van speelgoed.
- Hierdoor de zelfredzaamheid van de cliënt zoveel mogelijk stimuleren
- Begrip hebben voor de zorgen en de behoeften van de kinderen (empathie)

Voorbeelden van taken :

- Ophalen en bijhouden van tweedehandsmeubelen
- Repareren van speelgoed
- Onderhoud van de eigen werkplaats in 't Koetshuisje
- Zorg dragen voor werkmateriaal en dit onderhouden
- Kleine aankopen doen in opdracht van de vestigingsmanager
- Samenwerken en overleggen met de medewerkers van 't Koetshuisje van opdrachten adequaat uit te voeren : bv. m.b.t. het ophangen van zaken aan de muur;
- Overleggen en bijstand geven aan externe technici
- Onderhouden van goede contacten met de medewerkers en de vestigingsmanager.

Functie omschrijving: TuinmanDoelstelling van de functie

Hij/zij staat in voor onderhouden van de tuinen en de terreinen zodat voor de kinderen, ouders, medewerkers en bezoekers een aangename en veilige en uitdagende omgeving gecreëerd wordt.

2. Plaats in de organisatie

- Wordt aangestuurd door en legt verantwoording af aan de vestigingsmanager van 't Koetshuisje.

3. Kwalificatievereisten

- Gerichte ervaring met betrekking tot tuinonderhoud en/of groenbeheer
- Beschikken over een rijbewijs BE

4. Resultaatgebieden en taken

- Resultaatgebied 1:

Efficiënt en kwalitatief voorbereiden en uitvoeren van werkopdrachten volgens de werkplanning en werkorganisatie zoals vastgelegd door of samen met de leidinggevende.

Algemene taken:

- Zich houden aan de vooropgestelde planning van uit te voeren werkzaamheden en zich aanpassen aan de eventuele wijzigingen hierin bv. omwille van weeromstandigheden of evenementen
- Analyseren van de specifieke behoeften en wensen van ouders, medewerkers, diensten, etc. waaraan het te bereiken resultaat moet voldoen
- Voorbereidingen treffen en concreet plannen van de werkzaamheden
- Uitvoeren van de werkopdrachten
- Nagaan of het gewenste resultaat bereikt is
- Signaleren aan de leidinggevende indien de werkopdrachten niet zelfstandig of niet onder normale omstandigheden kunnen uitgevoerd worden

Specifiek vakgebied:

Zelfstandig plannen, voorbereiden, uitvoeren en opvolgen van tuin- en omgevingswerken

Specifieke taken:

- Onderhouden van grasperken en beplanting
- Snoeien van bomen en heesters
- Scheren van hagen
- Voorkomen, bestrijden en verwijderen van onkruid
- Aanleggen en onderhouden van opritten, paden en terrassen
- Plaatsen van omheining
- Schoonmaken en sneeuwvrij maken van opritten en voetpaden

4. Pedagogisch Beleidsmedewerker / Coach

De kwaliteit van de pedagogisch medewerksters is belangrijk. De pedagogisch beleidsmedewerker coacht de medewerkers daarom bij de dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast houdt de pedagogisch beleidsmedewerker zich bezig met de ontwikkeling van pedagogisch beleid. Pedagogisch Beleidsmedewerker voor Belhamels Kinderopvang B.V. is Kim Kroekenstoel (vestigingsmanager). Kim Kroekenstoel is in het bezit van het Hbo-diploma: Pedagogisch Management Kinderopvang.

Berekening aantal uren per jaar

Elk jaar in de eerste week van januari stelt de vestigingsmanager vast, hoeveel uur inzet vereist is voor zowel de beleidsvorming als de coaching. De vestigingsmanager bepaalt wanneer de coaching uren ingezet worden, hiervoor hebben wij wel een basis jaarplanning. Alle pedagogisch medewerksters (vast contracten en flexibele contracten) krijgen coaching per jaar.

De rekensom voor de coaching per organisatie is: 10 uur x aantal fte's. Er is geen minimum gesteld aan het aantal coachingsuren per beroepskracht. Ook is de wijze van verdeling van de coachingsuren over de beroepskrachten niet voorgeschreven. Er is alleen een minimum gesteld aan het totaal aantal coachingsuren per kinderopvangonderneming.

Jaarlijks wordt er een berekening gemaakt voor het komende jaar via de rekentool op:

<https://www.1ratio.nl/rpb>. De rekensom voor het pedagogisch beleid is: 50 uur per jaar per locatie. 't Koetshuisje kent één locatie.

Op 't Koetshuisje ziet de jaarplanning naast de scholingsactiviteiten en coaching op de groep voor de medewerker er als volgt uit:

Maand:	Activiteit:	Aantal uren:	Aanwezig:
Januari	<u>Individueel jaargesprek:</u> In dit gesprek wordt terug gekeken naar de beoordeling in december en er worden nieuwe taken / leerdoelen opgesteld voor het komende jaar om vereiste competenties te verbeteren.	1 uur per medewerker (gesprek) 1 uur per Medewerker (voorbereiding op gesprek)	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch medewerkster
Juni	<u>Individueel functioneringsgesprek:</u> In dit gesprek wordt het functioneren van het eerste half jaar besproken ook naar aanleiding van de coaching gesprekken op de groep. Voor dit gesprek werkt de pedagogisch beleidsmedewerker op de groep en bespreekt daar de ontwikkeling.	1 uur per medewerker 1 uur per Medewerker (voorbereiding op gesprek)	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch medewerkster
Oktober	<u>Groepsniveau pedagogische kwaliteit meten:</u> In het centraal overleg in oktober wordt gezamenlijk gereflecteerd op de pedagogische kwaliteit op groepsniveau. Per groep worden jaarlijks instrumenten ingezet om de kwaliteit van de groep objectief te kunnen meten.	2 uur voor alle medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker Alle pedagogisch medewerksters stagiaires.
December	<u>Individueel beoordelingsgesprek:</u> Eénrichtingsverkeer gesprek, de jaarlijkse beoordeling. Zowel vereiste competenties worden beoordeeld alsook de wijze waarop de pedagogisch medewerkster door middel van het uitvoeren van taken hieraan gewerkt heeft.	½ uur per medewerker ½ uur voorbereiding	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch medewerkster

Berekening voor 1 januari 2020:

Per 1 januari 2019 dient elke kinderopvangorganisatie een pedagogisch beleidsmedewerker te hebben. Deze pedagogisch beleidsmedewerker houdt zich bezig met de ontwikkeling van het pedagogisch beleid en zal de beroepskrachten coachen bij de dagelijkse werkzaamheden.

Met de rekentool via www.1ratio.nl/rpb berekenen wij per jaar hoeveel wettelijk minimaal verplichte uren aan pedagogisch beleidsmedewerkers moet worden ingezet bij 't Koetshuisje.
Aantal uren inzet pedagogisch beleidsmedewerker: minimaal 90 uur per jaar.

Deze uren bestaan uit:

- Minimaal 50 uur per jaar voor de ontwikkeling en implementatie van pedagogisch beleid.

Dit is gemiddeld 4,16 uur per maand.

- Minimaal 35,50 uur per jaar (10 uur x aantal fte) voor de coaching van beroepskrachten. Voor 2020 is de verwachting dat we met 3,55 fte's werken.

Gegevens houder

Naam organisatie	Belhamels Kinderopvang B.V. locatie Kinderdagverblijf 't Koetshuisje
Ingevuld door	Kim Kroekenstoel
Functie	Vestigingsmanager

Gegevens kindercentra en beroepskrachten

Peildatum	Aantal geëxploiteerde kindercentra	Totaal aantal werkzame beroepskrachten bij de houder	Totaal aantal fte werkzame beroepskrachten bij de houder
1 januari 2019	5	20	12
1 januari 2020	7	26	15

(*) Alleen 't Koetshuisje bestaat uit 1 geëxploiteerd kindercentrum met 5 medewerkers in 2019 en 2020. Totaal aantal fte:

Linda: 36 uur

Mayke: 28,50 uur

Lisanne: 28,50 uur

Sebrenne: 27 uur

Cynthia: 8 uur

Totaal: 128 uur per week / 36 = 3,55 fte op 't Koetshuisje x 10 coaching uren = 35,50 uren.

Berekening minimale ureninzet PBM

	50 uur x aantal kindercentra	10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers	Som (van 50 uur x aantal kindercentra + 10 uur x aantal fte) = minimale ureninzet
2019	250	120	370
2020	350	150	500

(*) Rekensom 't Koetshuisje:

50 uur + 35,50 coaching uren = 85,50 uren in 2019 en 2020.

Daadwerkelijke ureninzet PBM

	Minimum aantal fte PBM benodigd	Minimum aantal benodigde ureninzet PBM	Aantal fte PBM aangesteld door de houder	Ureninzet PBM door de houder
2019	0,30 fte	370 uren	0,30 fte	370 uren
2020	Gepland: 0,41 fte	500 uren	Gepland: 0,41 fte	500 uren

Let op: voeg document(en) toe waaruit bovengenoemde inzet van de PBM blijkt (denk hierbij aan roosters, arbeidsovereenkomst, schema ureninzet en aftekenlijsten deelname coaching, etc.).

Op welke wijze is de urenverdeling per kindercentrum inzichtelijk gemaakt voor beroepskrachten en ouders?

De urenverdeling is het in centraal overleg aan de medewerksters uitgelegd. 1x per kwartaal is er een centraal overleg, waar alle medewerksters en stagiaires bij aanwezig zijn.

Het vernieuwde pedagogisch beleidsplan staat online op onze website

www.hetkoetshuisje.nl

Medewerksters krijgen ook altijd een mail wanneer het beleidsplan is gewijzigd of aangepast. Daarnaast ontvangen zij een exemplaar van het scholingsplan per email, waarin zij kunnen lezen welke scholingsactiviteiten m.b.t. coaching worden aangeboden in 2020.

De oudercommissie vergadert ook één keer per kwartaal en is altijd als eerste op de hoogte over nieuwe beleidsmatige zaken. Ouders worden op de hoogte gebracht via onze maandelijkse nieuwsbrief, waarin ook de notulen van de oudercommissie worden mee verstuurd. Tevens onder het kopje 'nieuws' op onze website kunnen zij ook veel informatie vinden. Daar staan ook de nieuwsbrieven. Daarnaast wordt er veel gecommuniceerd met onze ouders via Bitcare (onze app).

Via verschillende manieren worden zij op de hoogte gebracht!

4. De activiteit

a. Spel en het belang van spelen

Leren gaat in kleine stapjes. Een kind moet op zijn manier en in zijn tempo op ontdekkingstocht kunnen gaan, waarbij niet te hoge eisen gesteld moeten worden. Van belang is de aandacht te richten op wat een kind wél kan of wél heeft bereikt (positieve benadering).

Via spel leert het kind uitdrukking te geven aan zijn ideeën en gevoelens: spel leidt ons naar de wezenlijke belevingswereld van het kind. In het spel bouwt een kind zich de wereld zoals hij die ervaart en beleeft. Spelexpressie zorgt ervoor dat een kind contact leert maken met anderen. Wat in het echt soms moeilijker gaat, gaat in het spel vanzelf.

Spel is de grondvorm voor de ontwikkeling van de motoriek, zintuigen, intelligentie en sociale interactie. Spel is zelfontdekking, een sociale, creatieve en intellectuele ontdekkingstocht die het kind in staat stelt zich te ontwikkelen.

Voor een gezonde, evenwichtige ontwikkeling is het belangrijk dat een kind kan spelen. Al spelende ontdekt het kind de wereld om zich heen, kan het ervaringen verwerken, emoties uitspelen en zijn lichaam gebruiken.

Kinderen ontwikkelen zich al spelende: ze leren over zichzelf en over de ander. Spel vormt een schakel tussen de echte wereld en de innerlijke belevingswereld van een kind. Spelen gebeurt uit de eigen vrij wil van het kind; het is ook recreatie en ontspanning: het kind beleeft plezier!

Spel en spelen is van cruciaal belang voor alle ontwikkelingsgebieden. Dit wordt zichtbaar in de functies van spel:

- leren omgaan met emoties: kinderen verwerken emoties door ze in hun spel uit te spreken of te spelen; voor enge of vervelende gedachten is er een uitlaatklep
- kinderen leren door te doen: door te spelen leren ze hoe de wereld in elkaar zit. Afhankelijk van het spel wordt een beroep gedaan op cognitieve vaardigheden als ordening van materiaal, ordening in tijd, inzicht in oorzaak-gevolg relaties, plannen maken en verbeeldingskracht / fantasie
- leren omgaan met andere kinderen: in het samenspel leren kinderen om rekening te houden met anderen, om voor zichzelf op te komen en ervaren ze dat het plezierig kan zijn om samen met anderen bezig te zijn
- het oefenen en ontwikkelen van de motorische en zintuiglijke ontwikkeling
- het ontwikkelen van de eigen identiteit: al spelende krijgt het kind een beeld van zichzelf en van de ander
- taalontwikkeling: spel stimuleert de uitbreiding van de woordenschat, de uitspraak, het begripsvermogen en het vormen van goede zinnen

Er bestaan 4 spelvormen:

1. bewegingsspel (motorische activiteit)
2. constructiespel (combinatie van denken en handelen): blokken, lego, k'nex
3. fantasiespel ('doen alsof')
4. regelspel (aan de hand van afspraken): tikkertje, verstopperkje

Naarmate kinderen zich meer ontwikkelen, wordt hun spel gevarieerder en complexer. Elke ontwikkelingsfase kent haar eigen specifieke spelsoorten die passen bij de ontwikkeling die kinderen op dat moment doormaken. Maar spelsoorten die bij een 3-jarig kind veel gezien worden, kunnen ook in een latere fase nog aanwezig zijn; het spel zal dan op een andere manier verlopen. Daarnaast heeft elk kind een andere voorkeur voor de vorm van spel. Zo bestaan er 'kunstenaars', 'toneelspelers', 'bouwers' of 'ontdekkers'. Ook bestaan er verschillen in voorkeur voor spel tussen jongens en meisjes. Bovendien ontwikkelen kinderen zich in hun eigen tempo. Door veelzijdigheid en keuzevrijheid krijgen kinderen de gelegenheid om hun eigen ontwikkelingsspoor te volgen.

De voorwaarden die nodig zijn om tot spel te komen beïnvloeden de kwaliteit van het spel van kinderen. De ideale voorwaarden zijn:

- een omgeving waar een kind zich veilig voelt
- het kind moet lekker in zijn vel zitten (geen honger, dorst, vermoeidheid)
- er zijn speelkameraadjes en er is spelmateriaal
- er is ruimte en vrijheid om te doen wat je wilt binnen duidelijke grenzen
- er is niet te veel bemoeienis van volwassenen

b. Activiteiten

Kinderen hebben van nature een ontwikkelingsdrang, zijn leergierig en creatief. Om hierop in te spelen heeft 't Koetshuisje een veelzijdig en zorgvuldig gekozen aanbod van activiteiten, passend bij de ontwikkelingsfase van het individuele kind. Het spelmateriaal en de ruimte geven het kind alle mogelijkheden om zich al spelende te ontwikkelen en spelenderwijs te leren.

Plezier, actie, uitdaging, ontdekking, ontspanning en samen spelen komen allemaal aan bod.

Baby's besteden de eerste paar maanden veel tijd aan hun primaire behoeften. Een groot deel van de dag brengen ze door met eten en slapen.

Een baby bevindt zich in de sensomotorische fase: het leert om een relatie te leggen tussen de indrukken die via de zintuigen binnenkomen en de motorische activiteit. Hierdoor ervaart een baby zichzelf en de dingen om zich heen en reageert hier vervolgens op. De eerste twee levensjaren is de baby vooral bezig om zichzelf te ontdekken als apart wezen, los van zijn omgeving, los van de ander. De baby is vooral bezig met het ontdekken van het eigen lichaam: kijken, voelen en geluidjes maken. In de dagbesteding wordt hiertoe de individuele ontwikkeling en het dagritme van de baby gevolgd: de activiteiten met baby's zijn voornamelijk individueel gericht.

Baby's beoefenen voornamelijk bewegingsspel, oftewel sensomotorisch spel. Ook een eerste fase van constructiespel is reeds aanwezig: de baby verkent voorwerpen door te voelen, te ruiken en te proeven. Op een gegeven moment onderneemt de baby de activiteiten steeds bewuster: denkactiviteiten nemen een steeds belangrijkere plaats in. De baby vormt zich langzamerhand een beeld van de wereld om zich heen. De activiteit wordt gevarieerder en ingewikkelder. Rond de 1^e verjaardag worden de eerste vormen van fantasiespel zichtbaar: de baby kan doen alsof en simpele handelingen nabootsen. Ook samenspel is reeds aanwezig: al spelen baby's nog niet echt samen, ze beleven al zichtbaar plezier aan elkaar. Er is sprake van interactie, actie en reactie.

Peuters zijn volop bezig om de wereld te ontdekken. Ze zijn één en al beweging en ontwikkelen hierdoor hun motoriek: ze klimmen, kruipen, knoeien, klauteren, rennen ... De fijne motoriek wordt geoefend in het constructiespel dat steeds meer vorm begint aan te nemen. Het fantasiespel wordt steeds gevarieerder: hierin speelt een peuter voornamelijk situaties na uit zijn dagelijks leven. Fantasie en werkelijkheid lopen nog erg door elkaar. In het fantasiespel komt ook de taal aan bod: peuters zijn veel bezig met het oefenen van taal. Bij het sociale spel doen kinderen sociale vaardigheden op. Bij het samenspel is in het begin nog vooral sprake van naast elkaar spelen (parallelspeel) doch kinderen zijn steeds beter in staat tot samenspel en genieten van elkaars aanwezigheid.

Kinderen vanaf een jaar of drie worden steeds zelfstandiger ('zelf doen') en nemen steeds meer initiatief. Ook worden verschillen tussen het spel van jongens en meisjes meer zichtbaar.

Kleuters zijn beter in staat om langere tijd achter elkaar met iets bezig te zijn en kunnen langer stilzitten. Toch blijft bewegingsspel belangrijk, waarbij kleuters vooral zelf willen schommelen of op een klimrek willen klimmen. De bewegingsspelletjes worden complexer en er komen steeds meer regels bij kijken. Het regelspel wordt meer en meer populair. Hierbij worden veel ontwikkelingsaspecten geoefend: kinderen leren rekening houden met elkaar, ze leren om hun emoties in bedwang te houden ('er is maar één winnaar') en oefenen met hun verstandelijke vermogens (spelregels). Dankzij de ontwikkeling van de fijne motoriek kunnen kleuters overweg met veel soorten constructiemateriaal. Hierbij wordt steeds beter volgens een plan of bouwtekening gewerkt. Ook de samenwerking tussen kinderen verloopt steeds beter. Kleuters zijn beter dan peuters in staat tot echt samenspel. Een groot deel van de tijd spelen ze samen met andere kinderen. Ze beheersen de sociale vaardigheden die hiervoor nodig zijn steeds beter. Door te overleggen en te spelen met elkaar, komt het fantasiespel op een hoger niveau. Door het fantasiespel krijgen ze grip op de wereld om hen heen en op hun eigen emoties.

c. Buiten spelen

Er is steeds minder geschikte ruimte voor kinderen om buiten te kunnen spelen. Toenemende verstedelijking en toenemend verkeer zorgen ervoor dat de vrije speelruimte voor kinderen afneemt. Maar ook het aanbod van binnenspeelgoed ontnemt veel kinderen de lust om naar buiten te gaan; denk aan de televisie, de (spel)computer en het mobieltje. Kortom: kinderen verliezen terrein waarop ze vrij kunnen bewegen, kunnen oefenen, waar ze elkaar kunnen ontmoeten en leren van en met elkaar. Gelukkig loopt het in Arnhem allemaal nog niet zo'n vaart. Desondanks speelt buitenspelen een essentiële en zeer belangrijke rol in de ontwikkeling én de gezondheid van kinderen en moet dit ook zo blijven. Buiten zijn er heel andere en veel meer spelmogelijkheden dan binnen. De buitenruimte stimuleert de motorische activiteit (rennen, fietsen, balanceren), biedt een schatkamer voor zintuiglijke ervaringen (voelen van zand, zon, regen en wind), leert de kinderen de natuurverschijnselen kennen, wat ze met verschillende materialen uit de natuur kunnen doen en daagt door onverwachte situaties uit tot nieuw spel, nieuwe woorden en nieuwe bewegingen.

De buitenruimte van 't Koetshuisje biedt mogelijkheden voor kinderen om te ontdekken en te komen tot verschillende soorten spel. De inrichting van de buitenruimte biedt veel variatie waardoor kinderen een grote keuzemogelijkheid aan speelplekken hebben. Zo is er straatruimte om te fietsen, te rennen, is er een zandbak, picknicktafels, buitenbedjes, fietsjes en een speelhuisje. Ruimte dus om te spelen, te klimmen en te klauteren, te rennen, uit te rusten, Iets verderop, één minuut wandelen richting 'het park', is er een heus bos met daarin ontelbare mogelijkheden: wandelen, picknicken in het park, takken en bladeren zoeken in het bos, bij de verschillende dieren kijken. Kortom, volop natuurbeleving. Op 't Koetshuisje hebben wij een grote 6 persoons wandelwagen.

d. Spelmateriaal

Speelgoed kan een goed hulpmiddel zijn om tot spel te komen. Goed speelgoed is eigenlijk speelgoed waar een kind van alles mee kan, maar waar het niets mee hoeft. Kinderen kunnen in principe heel goed spelen zonder speelgoed: waar geen speelgoed is, maken ze het vaak zelf. Speelgoed is een belangrijk middel om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren, maar het zit hem niet per definitie in de hoeveelheid ervan.

Weinig of geen speelgoed maakt kinderen creatief in het bedenken van hun eigen spel en speelgoed. De kwaliteit van speelgoed en een goede aansluiting bij de leefwereld van het kind blijkt veel belangrijker.

't Koetshuisje heeft daarom een zorgvuldig geselecteerd en gevarieerd aanbod qua spelmateriaal. Uitgangspunt bij de keuze voor spelmateriaal zijn de Tien speelgoedregels van de Stichting SpeelGoed Nederland. Deze Stichting verdiepte zich in de verschillende ontwikkelingsfasen van kinderen en vertaalde dit naar tips om verantwoorde speelgoedkeuzes te maken.

De Tien Speelgoedregels van de Stichting SpeelGoed Nederland zien er als volgt uit:

Goed speelgoed...

- ...leert zonder dat je het merkt
- ...sluit aan op de behoefte en de ontwikkeling van het kind
- ...biedt steeds nieuwe en andere mogelijkheden
 - ...is niet snel stuk
- ...vermeldt een leeftijdsindicatie
 - ...is duurzaam
 - ...is altijd zijn geld waard
 - ...is veilig
- ...is voorzien van een gebruiksaanwijzing
- ...doet het kind de tijd vergeten

Voor baby's zijn dingen om naar te kijken en te luisteren aantrekkelijk: een spiegel, een mobiel, een fotoalbum of een prentenboek, muziek en eenvoudige muziekinstrumenten, verhaaltjes, rammelaars, bijtfiguren, zachte of houten blokken en ballen. Voor bewegingsspel zijn er zowel binnen als buiten tal van mogelijkheden: van hobbelpaarden, loopauto's en babyduwkarren tot ruimte voor kruipen, rollen en voelspelletjes.

Peuters zijn één en al beweging om de wereld om hen heen te ontdekken. Duplo, blokken, zand, water en klei, creativiteitsmaterialen, kringspelletjes, eenvoudige gezelschapsspelletjes en eenvoudige puzzels en mozaïeken zijn er voor binnen; buiten zijn er schommels, driewielers, een klimrek, een glijbaan, een zandbak en ruimte om te rennen, te steppen, te klauteren. Om te experimenteren met echte dingen en activiteiten zijn er autootjes, poppenhoekmaterialen en kruiwagens en is er muziek om op te bewegen, om mee te zingen en om naar te luisteren.

Om tegemoet te komen aan de behoefte tot zelfstandigheid, samenspel en regelspel zijn er voor de kleuters verschillende hoekjes ingericht, zoals een bouwhoek, een poppenhoek en een spelletjeshoek, waarin kinderen allerlei situaties uit het dagelijkse leven kunnen naspelen (denk aan doktertje, winkeltje, poppenkast, etc.).

e. De rol van de pedagogisch medewerkster bij spel en spelen

De pedagogisch medewerkster heeft invloed op welbevinden van het kind in de kinderopvang en de betrokkenheid van het kind bij spel en activiteiten. De pedagogisch medewerkster zorgt in de eerste plaats voor het creëren van een omgeving en sfeer waarin kinderen zich veilig en vertrouwd voelen, zowel individueel als groepsgewijs. Daarnaast zorgt de pedagogisch medewerkster ervoor dat er wat valt te ontdekken en te beleven in de omgeving die uitdaagt tot spel. Tussen deze twee taken, het creëren van veiligheid en zorgdragen voor uitdaging bij het spelen, bestaat een spanningsveld: enerzijds gaat er in onze huidige samenleving veel aandacht uit naar het verhogen van de veiligheid; anderzijds houdt spelen in: vrijheid, de wereld ontdekken, de mogelijkheden uitproberen, de grenzen verkenen, leren met vallen en opstaan....met alle risico's van dien. De grote nadruk op veiligheid beperkt de mogelijkheden om te spelen en de kwaliteit van het spel. Aan de pedagogisch medewerkster op 't Koetshuisje de taak om, samen met de kinderen en de ouders, een evenwicht te vinden tussen uitdaging en veiligheid, tussen ruimte geven en bescherming bieden, tussen risico en begrenzing.

Hiertoe krijgen de kinderen ruimte voor spontane spelactiviteiten, de vrijheid om hun eigen spel te mogen spelen en de mogelijkheid eigen initiatief te tonen. Anderzijds geeft een duidelijke structuur de rust en veiligheid die nodig is om te spelen. De pedagogisch medewerkster maakt telkens een afweging tussen regelgeving en ruimte en biedt hulp op die momenten dat een kind daaraan behoefte heeft. De pedagogisch medewerkster begeleidt het spel van de kinderen, toont belangstelling, moedigt aan, biedt gerichte activiteiten aan, observeert de kinderen in hun spel en geeft aandacht, begeleiding of een duwtje in de rug waar en wanneer nodig.

Voeding

't Koetshuisje staat een gezonde kindontwikkeling voor met veel aandacht voor spelen en bewegen in de gezonde buitenlucht. Een gezond en verantwoord voedingspatroon hoort hierbij: fruit, gezond brood (géén witbrood), gezonde tussendoortjes en voldoende te drinken.

De groep kent zijn eigen vaste eet- en drinkmomenten met duidelijke, eenvoudige tafelregels en – rituelen. Dit biedt houvast voor de kinderen en creëert een rustige en gezellige sfeer tijdens het eten.

1. De sociale maaltijd

De kinderen kennen een eigen voedingsschema vanuit de thuissituatie. Er is veelvuldig overleg tussen ouders en de pedagogisch medewerkster om zo goed mogelijk in te spelen op het voedingsschema van het kind. Ouders brengen babyvoeding zelf in afgemeten hoeveelheden ('torentjes') mee van huis. Moeders die hun kind borstvoeding geven, kunnen dit desgewenst doen op 't Koetshuisje. Eet- en drinkmomenten kunnen variëren, afhankelijk van het ritme van de baby en zijn voedingsbehoeften. De pedagogisch medewerkster stimuleert en speelt in op de ontwikkeling van de fijne motoriek en de oog-handcoördinatie door, wanneer het daaraan toe is, de baby zelf te laten eten met een lepel, door het aanbieden van vingervoedsel, door de baby uit een beker te laten drinken of door de baby zelfstandig in een kinderstoel te laten zitten. Dit alles met veel geduld en een passend gevoel voor humor. Het zelfvertrouwen van de baby zal hierdoor vergroten en de baby zal het gevoel krijgen dat hem iets lukt.

In de groep zijn er vaste eet- en drinkmomenten met duidelijke, eenvoudige tafelregels en –rituelen. Dit biedt houvast voor de kinderen en creëert een rustige en gezellige sfeer tijdens het eten. Halverwege de ochtend en de middag is er een fruit- en drinkmoment. Eventuele tussendoortjes zijn gezond en voedzaam (crackers, soepstengels, volkoren biscuitjes). Tussen de middag wordt een warme maaltijd aangeboden: de maaltijd uit aardappelen/rijst/ pasta met beleg verse groenten en vlees of vis. In de late middag is een broodmaaltijd optioneel. De pedagogisch medewerkster stimuleert de kinderen om het gebruik van zoetheid, vet en suiker tot een minimum te beperken. Kinderen eten naar behoefte: de pedagogisch medewerkster komt tegemoet aan deze behoefte van elk kind. Dit geldt ook voor drinken: gedurende de hele dag kunnen de kinderen naar behoefte water of roosvicee/diksap drinken.

Tijdens de maaltijd is er aandacht voor het sociale aspect, voor de gezondheid en voor tafelmanieren. De maaltijd is een sociale aangelegenheid waarin tijd en ruimte is voor eten, praten, gezelligheid en spelenderwijs leren. De kinderen worden gestimuleerd om zelf hun boterham te smeren en op te eten, te praten met elkaar, netjes te vragen en rekening te houden met elkaar. De pedagogisch medewerkster stelt begrijpelijke en realistische eisen aan de tafelmanieren, passend bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind.

2. De speciale maaltijd

Voor alle kinderen geldt dat de pedagogisch medewerkers rekening zullen houden met specifieke wensen van kinderen en ouders.

Volgt een kind een speciaal dieet of is bepaalde medicatie noodzakelijk, dan worden uiteraard de eet- en drinkinstructies gevolgd. Dieetvoeding wordt door ouders zelf meegebracht.

Af en toe, tijdens een speciale gelegenheid, op een mooie lentedag of zomaar, is er een bijzondere maaltijd. Denk hierbij aan een picknick buiten in 't voorjaarszonnetje, erwtensoep met knakworst op een koude winterdag of eigengemaakte, spannende gerechten bij een kookactiviteit.

Een andere speciale gelegenheid is een verjaardag van de pedagogisch medewerkster of van één van de kinderen. In het geval van een kinderverjaardag zorgen de ouders van het jarige kind voor een traktatie.

't Koetshuisje wil ouders stimuleren om gezonde en verantwoorde traktaties mee te brengen. Denk hierbij aan feestelijke, aantrekkelijk uitziende en gezonde hapjes of niet-eetbare traktaties (klein speeltje). Immers: de presentatie is het halve werk!

Ook in vakanties worden speciale activiteiten ondernomen. Voor een dagje uit zullen lunchpakketjes worden verorberd; bij mooi weer kan een barbecue worden georganiseerd. En zo zijn er nog tal van andere, nieuwe mogelijkheden!

Oudercontact

1. Kennismaking en aanmelding

Het eerste contact tussen ouders en 't Koetshuisje bestaat in principe uit het kennismakingsgesprek. Dit is een vrijblijvend informatief gesprek met eventueel een rondleiding op 't Koetshuisje. Het is mogelijk om, voorafgaand aan of tijdens het kennismakingsgesprek, een informatiepakket (onze tarievenkrant met alle informatie) op te vragen welke u thuis krijgt afgeleverd. Natuurlijk kunt u ook altijd telefonisch informatie opvragen, een e-mail sturen (info@hetkoetshuisje.nl) of de site van 't Koetshuisje bekijken: www.hetkoetshuisje.nl. Afhankelijk van uw wensen kunnen er tijdens de kennismaking concrete afspraken gemaakt worden omtrent de aanmelding van uw kind(eren).

2. Contact tussen ouder /verzorger en pedagogisch medewerkster

Als ouder / verzorger wilt u graag weten hoe het met uw kind gaat op de kinderopvang. Ook de pedagogisch medewerkster is erg geïnteresseerd hoe het thuis reilt en zeilt met de kinderen uit haar groep. Een goede communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkster is daarom erg belangrijk. Immers, de ouders en de pedagogisch medewerkster delen samen een stukje van de opvoeding en verzorging van het kind. Dit vraagt om een optimale afstemming van de begeleiding en het ritme tussen de thuissituatie en de kinderopvang. Een open en respectvol contact tussen ouders en pedagogisch medewerkster is noodzakelijk om het gedrag van het kind te begrijpen, om samen één lijn te vinden in de opvoeding, om elkaar te steunen in de opvoeding en om een goed contact met het kind op te bouwen. Het contact kan op verschillende momenten en in verschillende situaties plaatsvinden. De meeste van deze contacten zijn informeel van aard.

Tijdens het ophalen en brengen is er bijvoorbeeld vanzelfsprekend contact tussen ouders en de pedagogisch medewerkster. Meestal gaat het dan om het uitwisselen van gewone, alledaagse dingen. Ook het heen-en-weer schriftje voor de jongste kinderen, indien gewenst door ouders, kan hiertoe dienen. In dit schriftje houden ouders en pedagogisch medewerkster elkaar op de hoogte van bijvoorbeeld slaap- en eetpatronen of van leuke, bijzondere gebeurtenissen of ontwikkelingen. Niet altijd vormen de breng- en ophaalmomenten de meest aangewezen contactmomenten. Afhankelijk van het doel van het contact kan het af en toe nodig zijn om afspraak te maken met de pedagogisch medewerkster. Tijdens zo'n gesprek is er rust en ruimte om naar elkaar te luisteren en kan er bewust worden stilgestaan bij de ontwikkeling van het kind, bij de voortgang of bij eventuele problemen. Het initiatief voor zo'n gesprek kan bij zowel de pedagogisch medewerkster als bij de ouders liggen. Niet alle ouders zullen, om uiteenlopende redenen, gebruik maken van de mogelijkheid om een afspraak te maken met de pedagogisch medewerkster. Daarom is er op 't Koetshuisje in principe eens per jaar standaard een kindgesprek waarin ook weer wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van het kind, waarin getracht wordt de afstemming tussen de thuissituatie en de kinderopvang te optimaliseren en waarin uiteraard allerlei vragen gesteld kunnen worden.

Een vertrouwensrelatie tussen ouders en pedagogisch medewerkster is van groot belang. Het kind moet zich thuis voelen op 't Koetshuisje, maar dat kan eigenlijk pas als de ouders zich ook thuis voelen op 't Koetshuisje. Bewustwording van verschillen in opvattingen, weten wat je aan elkaar hebt en een heldere communicatie over elkaars verwachtingen, scheppen duidelijkheid en vertrouwen tussen ouders en de pedagogisch medewerkster. Als er verschil van inzicht tussen pedagogisch medewerkster en ouders bestaat over de wenselijke verzorging en begeleiding, dan zal de pedagogisch medewerkster dit bespreekbaar maken. Mochten er toch onduidelijkheden blijven of problemen ontstaan, dan is het belangrijk om tijdig met elkaar om de tafel te gaan en te zoeken naar een oplossing.

3. Overige contactmomenten

Na de startdatum tussen de 4 en maximaal 8 weken worden de ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd door de mentor voor een evaluatiegesprek. In dit gesprek wordt besproken hoe de eerste weken zijn bevallen op 't Koetshuisje, wordt nogmaals onze visie besproken en eventuele wensen/tips besproken. Andere momenten van contact zijn de ouderavond en de open dag. Beide vinden in principe eenmaal per jaar plaats.

Tijdens de ouderavond wordt door 't Koetshuisje verantwoording afgelegd over het algemeen beleid; elke ouder kan hierin zijn of haar stem laten horen.

Op de open dag laten de kinderen van 't Koetshuisje zien wat ze zoal doen, kunnen en hebben gemaakt. Daarnaast bestaan er groepsactiviteiten waarvoor ook ouders uitgenodigd worden. Hierbij valt te denken aan een jubileum, Sinterklaas, de Kerstviering of de afsluiting van het jaar.

4. Ouderbetrokkenheid

't Koetshuisje kent zowel een Oudercommissie. Iedere ouder kan in principe lid worden van de Oudercommissie.

Wij van 't Koetshuisje vinden het belangrijk dat ouders kunnen adviseren bij belangrijke onderwerpen betreffende de opvang van hun kind(eren). De Wk (artikel 58, 59, 60) stelt iedere aanbieder van Kinderopvang verplicht tot de oprichting van een Oudercommissie. De Oudercommissie is een advies- en overlegorgaan, bestaande uit ouders van kinderen die op 't Koetshuisje zijn geplaatst. Via de Oudercommissie kunnen ouders invloed uitoefenen op zaken die een rechtstreeks verband hebben met (beleid omtrent) de opvang van hun kinderen op 't Koetshuisje en met betrekking tot de regeling betreffende klachtenbehandeling. De Oudercommissie heeft een adviesrecht op diverse punten. Bij advisering door ouders gaat het er uiteindelijk om voor alle partijen, 't Koetshuisje als aanbieder en de ouders als consument, een werkbare situatie te creëren die recht doet aan de gerechtvaardigde belangen van ouders én aan de eigen verantwoordelijkheid van 't Koetshuisje voor een goede bedrijfsvoering.

De opdracht van de Oudercommissie luidt: belangenbehartiging namens en vertegenwoordiging van de ouders middels het adviseren op onderdelen van het beleid van 't Koetshuisje. De Oudercommissie adviseert gevraagd of ongevraagd over zaken als kwaliteit, voedingsaangelegenheden, openingstijden, prijswijzigingen, risico-inventarisatie en klachtenregeling. Van de gevraagde adviezen mag door 't Koetshuisje alleen afgeweken worden wanneer binnen 4 weken schriftelijk en gemotiveerd aangegeven kan worden dat het belang van de kinderopvang zich tegen het advies verzet.

De Oudercommissie bestaat uit leden die uitsluitend gekozen worden door en uit de ouders, maximaal 1 ouder per huishouden. De Oudercommissie bestaat uit minimaal 2 personen en maximaal 4 personen. Personeel van 't Koetshuisje is uitgesloten van lidmaatschap.

Het reglement voor de Oudercommissie wordt vastgesteld door 't Koetshuisje. Wijziging van het reglement behoeft instemming van de Oudercommissie.

't Koetshuisje is bij het opstellen van het reglement uitgegaan van het *'Modelreglement van de oudercommissie van een kindercentrum'*, opgesteld in oktober 2004 door de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (BOiNK) en de beide ondernemersverenigingen, de Maatschappelijke Ondernemers Groep (MOgroep) en de Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang. In het reglement worden zaken als het ledenaantal, de manier waarop leden worden gekozen, de zittingsduur en het adviesrecht geregeld. De Oudercommissie bepaalt zelf haar werkwijze en legt deze schriftelijk vast in het huishoudelijk reglement. 't Koetshuisje heeft de verplichting de Oudercommissie te faciliteren.

5. Mentor

Alle kinderen op 't Koetshuisje hebben een eigen mentor. Omdat wij heel kleinschalig zijn, is dit Linda Mayke, Sebrenne of Lisanne. Linda, Mayke, Sebrenne en Lisanne zijn onze vaste gezichten en werken minimaal 3 of 4 dagen. Door de 'eigen' mentorkinderen is er meer ruimte voor de pedagogisch medewerkster om een paar kinderen echt goed te leren kennen. Invulling geven aan het mentorschap is veel meer dan een baby, dreumes, peuter toewijzen aan een beroepskracht omwille van één vast gezicht per kind voor het signaleren van problemen en gesprekken voeren met opvoeders. Mentoring is een één-op-één interactief proces waarbij de mentor het leren van een kind begeleidt en ze zich samen op de persoonlijke ontwikkeling richten. Mentoren zetten hun kennis, bekwaamheid en (levens)ervaring in om kinderen te helpen hun ontwikkelingsdoelen te bereiken. Het is voor Linda en Mayke niet altijd mogelijk om met ieder kind in de groep een even hechte band op te bouwen. Door de 'eigen' mentorkinderen is er meer ruimte voor ze om een paar kinderen echt goed te leren kennen. Hierdoor kunnen ze beter inspringen op de behoeften van deze kinderen. Door een goede vertrouwensrelatie op te bouwen, zullen kinderen zich emotioneel veilig voelen op de kinderopvang. Op Bitcare kunnen ouders zien wie de mentor van hun kind(eren) is.

6. Babybeleid

't Koetshuisje wil een onmisbare schakel vormen in de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen die aan onze zorg worden toevertrouwd. We willen daarvoor oprecht betrokken zijn bij alles wat die kinderen omringt en het de kans geven om op basis van eigen initiatief en sociale veiligheid de wereld te verkennen en zich eigen te maken.

De baby komt voor het eerst structureel in een nieuwe omgeving met nieuwe mensen die voor hem zorgen, met andere kinderen en met heel veel nieuwe omgevingsprikkelers. Dat kan voor onrust zorgen. Een goede samenwerking met ouder(s) is van groot belang. Een ouder die zich welkom voelt, betrokken en vertrouwen heeft in de pedagogisch medewerkers, brengt haar baby met een gerust hart naar 't Koetshuisje. Het opbouwen van deze samenwerking vraagt goede communicatie en een open, uitnodigende houding.

Op 't Koetshuisje vinden wij het belangrijk dat de baby's opgroeien in de rustige- en huiselijke leeromgeving. De baby's worden veel vastgehouden, op schoot gevoed (wij hebben bewust geen wipstoeltjes), in de draagdoek gedragen, gerustgesteld wanneer ze huilen, krijgen bewegingsvrijheid om te spelen en groeien, gaan op verzoek naar bed of rusten in de leanderwieg en worden gevoed wanneer ze honger hebben. Dit in goed overleg met de wensen en behoeften van ouder(s) dat wordt besproken tijdens het thuis gesprek.

Plaatsingsgesprek

Voor dat de baby komt wennen vindt er een plaatsingsgesprek plaats, dit gesprek heeft als doel het kennismaken met de pedagogisch medewerkster. Als mentor wordt zij het eerste aanspreekpunt voor ouder(s) en het vertrouwde gezicht voor de baby. Tijdens het plaatsingsgesprek leert de pedagogisch medewerkster de baby en de ouder(s) beter kennen.

Vaste-gezichten-criterium

Op 't Koetshuisje werken wij met het vaste-gezichten-criterium van twee vaste gezichten, namelijk onze pedagogisch medewerkers Linda, Mayke, Sebrenne en Lianne: waarvan er altijd één aanwezig is op de groep. Er is bewust gekozen voor fulltime dienstverbanden. Daarnaast hebben wij twee vaste invallers.

7. BOInK

BOInK staat voor Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang. BOInK is een vereniging van ouders die zich sterk maakt voor de belangen van ouders die gebruik maken van kinderopvang. BOInK is actief op het gebied van ouderparticipatie en organiseert, naast het geven van informatie, advies en ondersteuning, ook lezingen, trainingen en congressen aan leden. Ouders of oudercommissies kunnen lid of donateur worden van BOInK. Meer informatie over BOInK is op te vragen bij 't Koetshuisje of via de website www.boink.info.

Overige Producten

Het pedagogisch beleidsplan dient ter oriëntatie voor ouders om een goede keuze te kunnen maken voor verantwoorde kinderopvang. De beschreven informatie is met name gericht op de praktische invulling van de kinderopvang die op 't Koetshuisje geboden wordt en in het pedagogisch werkplan weer te vinden is.

Naast het pedagogisch beleidsplan zijn er nog andere bronnen van informatie die betrekking hebben op de kinderopvang op 't Koetshuisje.

Op 1 januari 2005 is de [Wet kinderopvang](#) (Wk) in werking getreden. De wet stelt voorwaarden aan de kinderopvang en de kwaliteit van de kinderopvang. Doelstelling van de wet is onder andere meer uniformiteit in de regelgeving, verbetering van de kwaliteit en recht op een inkomensafhankelijke Kinderopvangtoeslag voor alle werkende/studerende ouders die van kinderopvang gebruik maken.

De Wk regelt de kwaliteit slechts in algemene termen. Meer gedetailleerde voorwaarden en uitvoeringsregels voor kwaliteit zijn middels brancheafspraken door betrokken partijen vastgelegd in een convenant: 'Verantwoorde kinderopvang: verdere stappen naar de toekomst'. Het gaat hierbij om 3 partijen: Maatschappelijk Ondernemers Groep (MOgroep), de Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang en de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (BOinK). De afspraken zijn basiseisen voor kwaliteit en zijn door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) overgenomen in de [Beleidsregels kwaliteit kinderopvang](#). Deze beleidsregels geven een invulling aan de algemene, globale kwaliteitsnormen uit de Wk. Tevens vormen de beleidsregels het uitgangspunt voor het toezicht op de kinderopvang door het college van burgemeester en wethouders, uitgevoerd door de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD).

Naast de wettelijke beleidsregels zijn er door betrokken partijen (MOgroep, de Branchevereniging Ondernemers in de kinderopvang, de Consumentenbond en BOinK) aanvullende leveringsafspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in de [Algemene Voorwaarden](#), welke gelden voor dagopvang en buitenschoolse opvang.

Uitgangspunt van de Algemene Voorwaarden is dat kinderopvang algemeen toegankelijk is en dat goede voorwaarden een kwalitatief verantwoorde kinderopvang kunnen waarborgen. De Algemene Voorwaarden beogen de wederzijdse rechten en plichten van consument en ondernemer evenwichtig te verdelen. Voor de consument betekent dit meer duidelijkheid en rechtszekerheid, voor de ondernemer een gelijke rechtsbasis.

Toezicht door de GGD

De GGD voert, in opdracht van het Ministerie van SZW, het toezicht uit op alle organisaties voor kinderopvang in Nederland, dus ook op 't Koetshuisje. Hiertoe is op basis van de eerder genoemde 'Beleidsregels kwaliteit kinderopvang' een toetsingskader opgesteld: het [Toetsingskader voor dagopvang](#) en het [Toetsingskader voor buitenschoolse opvang](#). Hierin is vastgelegd naar welke kwaliteitsaspecten de toezichthouder kijkt en hoe hij tot een oordeel komt. Toezicht kan plaatsvinden middels verschillende vormen van onderzoek: onderzoek na melding, periodiek onderzoek, incidenteel onderzoek en nader onderzoek. Aan de hand van dit toetsingskader komt de GGD tot een oordeel over de mate waarin 't Koetshuisje aan de basiseisen voor kwaliteit voldoet. Dit oordeel, vastgelegd in het GGD-inspectierapport, is openbaar voor ouders en personeel.

Pedagogisch Werkplan

In aanvulling op dit Pedagogisch Beleidsplan is er door elke groep een [Pedagogisch Werkplan](#) opgesteld. Hierin is te lezen hoe een dag op de kinderdagopvang er in de praktijk uitziet en hoe gewerkt wordt aan de gestelde doelen uit het pedagogisch beleidsplan. Het pedagogisch werkplan is een concrete uitwerking van het pedagogisch beleidsplan en gebaseerd op de basisprincipes zoals die hierin vermeld staan. Het pedagogisch werkplan vormt een praktische vertaling van deze basisprincipes en doet dienst als een leidraad voor het pedagogisch handelen op 't Koetshuisje. In het pedagogisch werkplan staan onder meer de groepsafspraken en de dagindeling. De [Checklist Kdv / Bso voor ouders](#) beschrijft alles waaraan u als ouder moet denken wanneer uw kind de Kdv of de Bso van 't

Koetshuisje bezoekt. Voorafgaand aan de start van de kinderopvang krijgt u van zowel het pedagogisch werkplan als de checklist een exemplaar overhandigd.

Klachtenovereenkomst

Conform de 'Wet klachtrecht cliënten zorgsector' kent 't Koetshuisje een [Klachtenprocedure](#). Hierin staat beschreven hoe te handelen wanneer u een klacht wilt indienen en hoe 't Koetshuisje omgaat met klachtenbehandeling.

Kwaliteit

Kwaliteit van de kinderopvang is een onderwerp waarover de laatste jaren veel is gediscussieerd, geschreven en waarnaar veel onderzoek is verricht. Kinderopvang in Nederland blijkt (nog) geen vertrouwensgoed, zoals het dat bijvoorbeeld in de Scandinavische landen wel het geval is: in Scandinavische landen gaan kinderen naar de kinderopvang omdat dat goed voor ze is. In Nederland is er nog geen volledige acceptatie en lijkt er nog iets van een moreel taboe op te rusten om je kind naar de kinderopvang te brengen. Door de overheid wordt kinderopvang gestimuleerd, echter met de achterliggende motivatie om moeders de arbeidsmarkt weer op te krijgen. Er is in Nederland nog nauwelijks gehoord, zoals in de Scandinavische landen, dat kinderopvang in feite goed is voor kinderen!

De Wet op de Kinderopvang beoogt meer marktwerking tot stand te brengen: kindercentra moeten met elkaar gaan concurreren. De redenering hierachter is dat ouders, in de rol van consument, kiezen voor het kindercentrum met het beste aanbod. Vervolgens, zo wordt geredeneerd, ontstaat er als gevolg van concurrentie tussen de verschillende kinderopvangcentra, vanzelf een goede prijs-kwaliteitsverhouding.

Naast marktwerking stelt de wet landelijke basiskwaliteitseisen aan kinderopvang. Het gaat hierbij met name om eisen aan veiligheid en gezondheid. Deze hebben een uitwerking hebben op tal van zaken als inrichting, pedagogisch beleidsplan, hygiëne en opleidingseisen van de pedagogisch medewerkster. De GGD heeft als taak om te inspecteren of de kinderopvang aan de basiskwaliteiten voldoet.

De Wk regelt de kwaliteit slechts in algemene termen. Meer gedetailleerde voorwaarden en uitvoeringsregels voor kwaliteit zijn middels brancheafspraken door betrokken partijen vastgelegd in het Convenant Kwaliteit Kinderopvang.

Middels dit convenant krijgen ouders en toezichthouders een beter zicht op de feitelijke kwaliteit die op 't Koetshuisje wordt geboden. Voorts fungeert het convenant als basis voor het toezicht door de toezichthouder (GGD) en als een fundament voor verdere kwaliteitsontwikkeling.

't Koetshuisje zet zich in om een goede kwaliteit van kinderopvang te bieden en om, samen met ouders, het niveau van kwaliteit op een zo hoog mogelijk peil te brengen en te behouden.

Medewerkers op 't Koetshuisje

De [Beroepscode voor pedagogisch medewerksters in de kinderopvang](#) is opgesteld door de ABVAKABO FNV en wordt aanbevolen aan iedereen die in de kinderopvang werkzaam is. De code legt de waarden, normen en gedragsregels vast die van belang zijn voor een goede beroepsuitoefening en vormt zo een leidraad voor het handelen en het gedrag van de pedagogisch medewerksters die werkzaam zijn in de kinderopvang. In de collectieve arbeidsovereenkomst, staat omschreven welke afspraken zijn gemaakt tussen werkgevers en werknemers, werkzaam in de branche Kinderopvang.

Plaatsingsprocedure

Wanneer ouder(s) of verzorger(s) de keuze hebben (heeft) laten vallen op 't Koetshuisje als aanbieder van kinderopvang voor hun kind(eren), maakt de [Plaatsingsprocedure](#) duidelijk hoe hun kind op 't Koetshuisje terecht komt. De verschillende [Inschrijfformulieren](#) vormen een bijlage hiervan.

Uiteindelijk zal een [Plaatsingsovereenkomst](#) tussen ouder(s)/verzorger(s) en 't Koetshuisje worden opgesteld. Dit is een contract met wederzijdse rechten en plichten, aangevuld met individuele afspraken over uw kind(eren). Een aparte tarievenkrant, is beschikbaar voor alle aan financiën gerelateerde zaken: de prijs van de kinderopvang, aanvullende diensten op 't Koetshuisje en de kinderopvangtoeslag.

Reglement Oudercommissie

Het reglement voor de Oudercommissie wordt vastgesteld door 't Koetshuisje. 't Koetshuisje is bij het opstellen van het '[Reglement Oudercommissie 't Koetshuisje](#)' uitgegaan van het '*Modelreglement van de oudercommissie van een kindercentrum*', opgesteld in oktober 2004 door de brancheorganisaties. In het reglement worden zaken als het ledenaantal, de zittingsduur en het adviesrecht geregeld. De oudercommissie van 't Koetshuisje bestaat uit 4 leden (voorzitster en drie oc-leden). De oudercommissie is via de e-mail te bereiken: ochetkoetshuisje@outlook.com

Veiligheid en gezondheid

't Koetshuisje voert een verantwoord veiligheids- en gezondheidsbeleid.

Met de invoering van de Wet kinderopvang is de [Risico-inventarisatie](#) geïntroduceerd. Hierin zijn alle risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid binnen 't Koetshuisje geïntroduceerd.

't Koetshuisje is zelf verantwoordelijk voor het bieden en monitoren van een veilige en gezonde omgeving. De risico-inventarisatie biedt inzicht in alle risico's die zich op 't Koetshuisje kunnen voordoen en geeft aan welke maatregelen de risico's kunnen beperken. Niet de technische normen en eisen staan hierbij centraal, maar het gedrag van kinderen in en om 't Koetshuisje.

De risico-inventarisatie laat zien wat kinderen op 't Koetshuisje zou kunnen overkomen, hoeveel en welke ongevallen er met kinderen plaatsvinden (lijst van ongevallen), hoe 't Koetshuisje hierin handelt, binnen welke termijn en wat dat heeft opgeleverd. Doelstelling is risico's zoveel mogelijk te beperken en planmatig te werken aan structurele oplossingen in het geval van gesignaleerde problemen. De risico-inventarisatie is een actueel document; een evaluatie zal daartoe jaarlijks worden uitgevoerd. Een beschrijving van veiligheidsmanagement, gezondheidsmanagement en daarnaast van het hygiënebeleid, het ziektebeleid en het medisch handelen op 't Koetshuisje is na te lezen in het document [Veiligheid en gezondheid](#).

Meldcode kindermishandeling

't Koetshuisje beschikt over een [Meldcode Kindermishandeling](#). In deze meldcode is de procedure vastgelegd die gevolgd wordt in het geval van een (vermoeden) van kindermishandeling en/of seksueel misbruik. Dit vermoeden kan betrekking op zowel de thuissituatie als op de situatie op 't Koetshuisje. De meldcode op 't Koetshuisje is overgenomen van het op landelijk niveau ontwikkelde model meldcode kindermishandeling.

Privacy

Op 't Koetshuisje wordt conform de Wet op de Privacy omgegaan met persoonlijke gegevens van u en van uw kind(eren). In het [Privacyprotocol](#) kunt u lezen welke regelingen hieromtrent zijn vastgelegd. Per 25 mei 2018 is er een nieuwe wet van start namelijk: de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarbij vragen wij ouder(s)/verzorger(s) toestemming om persoonlijke gegevens te delen en verwerken middels een formulier.

Folder van 't Koetshuisje

In het informatieboekje (onze tarievenkrant genoemd) [Kinderdagverblijf 't Koetshuisje](#) staat kort en bondig beschreven hoe de kinderopvang op 't Koetshuisje eruit ziet, wat de tarieven zijn en algemene informatie.

Huisregels 't Koetshuisje

De [Huisregels](#) zijn toegespitst op de dagelijkse gang van praktische zaken op 't Koetshuisje. Het gaat hierbij om algemene regels als parkeren, rookverbod en bereikbaarheid.

Alle genoemde [producten](#) kunt u inzien of opvragen bij 't Koetshuisje of op de internetsite www.hetkoetshuisje.nl. Evaluatie van de eigen producten vindt, afhankelijk van het product, met bepaalde regelmaat plaats, al dan niet in samenwerking met de oudercommissie. Op basis van de evaluatie zal bijstelling al dan niet plaatsvinden. Lees hierover meer in het convenant 'Kwaliteit op 't Koetshuisje'.

Tot Slot

Dit pedagogische beleidsplan geeft een indruk van het beleid op 't Koetshuisje; de basis voor de alledaagse werkelijkheid op 't Koetshuisje. Echter het is en blijft een papieren document; een beleid in theorie. En ook al komt dit grotendeels overeen met de praktijk, toch zal diezelfde praktijk weer een andere indruk geven. Immers: pas dan ziet u het gebouw, de ruimte, de inrichting én, daar waar het op 't Koetshuisje allemaal om draait: de kinderen. En pas dan kunt u een reële indruk krijgen van de ruimte waarin de kinderen vertoeven, wat de kinderen daarin doen en hoe de pedagogisch medewerkers daarmee omgaan.

Het is niet de bedoeling geweest om volledig te zijn, doch om een duidelijk en overzichtelijk beeld te geven van 't Koetshuisje: van de achterliggende visie, van de manier waarop en de middelen waarmee 't Koetshuisje zich inzet om verantwoorde kinderopvang te bieden. Meer specifieke onderwerpen komen ter sprake in andere producten (zie blz. 25 t/m 28) en voor meer gedetailleerde informatie is een kennismaking op 't Koetshuisje de meest aangewezen weg.

Het doel van dit pedagogisch beleidsplan is het bieden van inzicht en transparantie in het beleid om hiermee ouders van dienst te zijn bij de zoektocht naar en de keuze voor verantwoorde kinderopvang. Echter ook na het lezen hiervan leven er mogelijk nog vragen, opmerkingen, onduidelijkheden of andere persoonlijke kwesties; wij hopen dat u deze zaken bespreekbaar maakt en aan ons voorlegt.

Daarom zien wij graag ouders en andere belangstellenden over de vloer: voor een kijkje, voor een vrijblijvend gesprek of voor het maken van concrete afspraken. Dit kan tijdens een open dag, maar natuurlijk ook door even binnen te lopen, door een telefoontje of een emailbericht.

Kinderdagverblijf 't Koetshuisje

Walter Hardenberg

Adres: Geert Grootestraat 6
6822 HJ Arnhem
Telefoon: 026 – 720 09 45
Email: info@koetshuisje.nl
Website: www.hetkoetshuisje.nl

Literatuuropgave

Voor de totstandkoming van dit pedagogisch beleidsplan is, naast de specifieke branche-informatie van de brancheorganisaties en de overheid, de volgende literatuur geraadpleegd:

- Boormans, G., van den Brink, A., van Dam, A., van Eeden, E. (2005) *Mijn kind op de crèche of peuterspeelzaal*. Utrecht: Thieme/Meulenhoff
- Janssen-Vos, Frea (1994) *Basisontwikkeling. Kleuters in de Basisschool*. Assen: Van Gorcum
- Mietzel, G., Oudkerk Pool, Th. (1992) *Wegwijs in de ontwikkelingspsychologie*. Zutphen: Thieme
- Nationale Speelraad (2003) *Uitdaging en veiligheid. Dilemma's bij het spelen*. Utrecht: Natonale Speelraad 1968-2003
- Rispens, J., Goudena, P.P. & Groenendaal J.J.M. (red.) (1994) *Preventie van psychosociale problemen bij kinderen en jeugdigen*. Houten / Zaventhem: Bohn Stafleu Van Loghum
- Stroufe, L.A., Cooper, R.G., De Hart, G.B. (1996) *Child Development. Its Nature and Course*. USA: McGraw-Hill, Inc.
- Westcott, Patsy (2000) *Gezonde voeding voor baby's & peuters*. Utrecht: Het Spectrum B.V.
- Betsy van de Grift (2010) *Kinderkoppie* Amsterdam: SWP Uitgeverij B.V.
- Betsy van de Grift (2011) *Hoera! Het is een jongen/meisje, opvoedstrategieën voor thuis en in de kinderopvang*. Amsterdam: Reed Business.
- Betsy van de Grift (2015) *Peuteren en kleuters, de breintheorie over het leren van het jonge kind*. Amsterdam: Uitgeverij SWP Amsterdam.
- Betsy van de Grift (2016) *Jongensbrein / meisjesbrein, over genderverschillen en strategieën voor onderwijs en kinderopvang*. Amsterdam: Uitgeverij SWP Amsterdam.